

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Dunajski razgovori

Nemški zunanji minister dr. Curtius se nahaja na Dunaju. Njegov sprejem je imel značaj izredne ljubeznivosti in prišrčnosti. Čisto naravno je, da obstajajo kar najbolj intimne zveze med dvema državama, katere je sedanji avstrijski zvezni zunanji minister definiral, da predstavljata en narod v dveh državah. Ravno tako je pa tudi razumljivo, da se bo obisk na različnih krajih različno tolmačil in da se mu bodo pripisovale čisto določene naloge, ker so še vedno, kadarkoli so se medsebojno obiskovali zunanji ministri, politična vprašanja tvorila najvažnejši predmet razgovorov. Če bomo dali nemškemu obisku pri naši sosedni republiki vsaj približno pravilno vsebino, moramo v prvi vrsti skušati razumeti zunanje-politična stremeljenja avstrijske vlade. V tem okviru bo dr. Curtiusov prihod na Dunaj mnogo bolj značilen in jasn.

Avstrija se je zadnje mesece, ko se je po Evropi s takšno vneto debatiralo o reviziji mirovnih pogodb in o nemških reparacijah, hvalevredno izognila vsakemu vmešavanju. Govoriti o reparacijah bi bilo kajpada brezpredmetno, ker je lani haaska konferenca končno veljavno izbrisala vse te vrste obveznosti, razpravljanje o reviziji mirovnih pogodb pa tudi za enkrat ni aktualno za Avstrijo, ki najbrž ne bi mogla konkretno povedati, kje želi, da se izpremenijo državne meje. Ti dve točki v avstrijski zunanji politiki ne igrata vodilne vloge, zato je tudi dovoljeno sklepati, da ne bosta tvorili poglavitnega predmeta avstro-nemških razgovorov na Dunaju.

V kolikor se more sklepati iz izjav vodilnih avstrijskih državnikov, predvsem zunanjega ministra dr. Schoberja — zvezni kancler dr. Enders je izredno tih — so vsa prizadevanja avstrijske zunanje politike osredotočena okrog ustvarjanja večje gospodarske skupnosti v srednji Evropi. To je svedčano izjavil Schober 28. januarja, ko je demantiral vesti, ki so krožile o avstro-madžarski politični zvezi. Nasprotno je takrat dr. Schober dosti jasno povedal, da se bo Avstrija potrudila, predvsem v Zenevi, da ustvari gospodarsko sodelovanje z vzhodnimi državami na podlagi posebnih pogodb, ki bodo uredile izmenjavo poljedelskih pridelkov in industrijskega blaga. Saj so dunajski listi ob priliki bivanja grofa Bethlena v Avstriji izrecno poudarjali, da bi pogodba z Madžarsko ne imela nikakrjega pomena, ako bi se ne dala izpolniti še z enakovrednimi pogodbami z Nemčijo, Italijo in Jugoslavijo. Ako sedaj še ponovimo, da je sakrosanktem princip avstrijske zunanje politike, da ne vstopi v nobeno meddržavno zvezo, v kateri se ne bi nahajala tudi Nemčija, potem se zdi, da ni več težko uganiti, o čem se bodo nemški in avstrijski državniki v prvi vrsti razgovarjali.

Nemška vlada je zadnje tedne opetovano izrazila svojo pripravljenost pristati na posebne carinske ugodnosti v prid vzhodnim državam, če bi slednje hotele dovoliti enake ugodnosti nemški industriji. V tem pogledu se torej nemška in avstrijska gospodarska politika ujema in dunajski razgovori bodo brez dvoma izkristalizirali določene načrte za skupen nastop v tem pravcu, kadar pride čas za trgovinska pogajanja z vzhodnimi državami. Nam se dozdeva, da vlada tudi v odgovornih jugoslovanskih krogih dosti krepko razpoloženje za ta nov pokret, zato dobiva dunajski sestanek za našo državo še posebno važnost. Seveda ne bo oportuno čakati predolgo z izjavo, da se tudi Jugoslavija ne bo vezala z nobeno državo skupno brez svoje zaveznice Češkoslovaške, da bi sedanji pogovori med Avstrijo in med Nemčijo ne vzbudili neosnovanih pričakovanj, češ da bi odgovarjalo iz političnega vidika smernicam nemške politike napram evropskemu vzhodu, da Jugoslavijo izloči iz Mele antante proti obljubam na gospodarskem polju, ki so za našo državo resnično ugodne in dobrodošle. Boljše je, da se tak vtis takoj prepreči. Češkoslovaška je srce srednje Evrope, brez nje si ni mogoče predstavljati stalne konsolidacije v Podonavju, ona je naša zaveznica in se bo potrudila razumeti naš položaj in ceniti naše žrtve. Kakor so nam torej simpatična prizadevanja nemških državnikov obeh nemških držav za ustvaritev večje gospodarske enote, moramo a priori ugotoviti, da se ji bomo pridružili le, če bo obsegala tudi naše zavezničke na severu.

Drugo vprašanje kateremu avstrijska vlada posveča posebno pozornost ne da bi zato razvila preveč glasno agitacijo, je vprašanje »Anschlussa«. Tudi o tem bosta oba državna razmotrivala in brez dvoma tudi po stari diplomatski formuli ugotovila »popoln sporazum med obema vladama«. Dr. Curtius bo z nemotenimi čustvi zadovoljnosti listal po obširni zbirki 1.800.000 podpisov, katere je nabral »Deutscher Volksbund«, v zbirki podpisov vseh avstrijskih deželnih glavarjev, županov in avtonomnih ustanov, ki vsi brez izjeme zahtevajo združitve obeh držav v eno politično telo. To je seveda mednarodno vprašanje, pri rešitvi katerega bo tudi naša država sodelovala in sicer tako, da bo zagotovila narodni in kulturni obstoj koroških Slovencev, ki prej ko slej tvorijo zrno v razvoju naših odnosov do Nemčije in konsekventno tudi do Velike Nemčije. Dr. Curtius je o manjšinskih vprašanjih boljše poučen, kakor njegov dunajski tovariš. Zato se sme pričakovati, da bo ob tej priliki resno prišlo v pretes vprašanje koroških Slovencev na eni strani, na drugi pa razmah hitlerjanstva, ki zadobiva v Avstriji lince pangermanizma. Slednji pa ni simpatičen prispevek k mirovnim prizadevanjem, niti ne more ustvariti v naši državi dobrohotnega razpoloženja za združitve Avstrije in Nemčije.

V tej luči se nam dozdeva dunajski sestanek koristen in konstruktiven za ublaženje gospodarske krize in političnih nesoglasij v podonavski Evropi.

Britski imperij se dovršuje

Sporazum med Gandhijem in indskim podkraljem

London, 4. marca. Vlada Njegovega Velikanstva kralja ima po srečnem posredništvu med Italijo in Francijo, ki je dovelo do brodivne in politične antante treh evropskih velesil, beležiti danes drug uspeh še večjega pomena za britski imperij: sporazum med Gandhijem in indskim podkraljem lordom Irwinom.

Kakor je že znano, so se delegati indskih zmernih krogov po zaključku konference okrog mize v Londonu, ki se je zedinila na ustavo bodočega federativnega indskega dominijona, po svojem povratku v domovino trudili, da pregovorijo indske nacionaliste oziroma člane vseindskega kongresa k spravi z Anglijo. Indski podkralj je kongresistom to olajšal s tem, da je izpustil iz zapora Gandija brez pogojev. Gandi je po daljšem oklevanju pristal na to, da se sestane s podkraljem in z njim predebatira indski problem. Oklevanju je bilo vzrok neodločljivo stališče radikalnega krila kongresa, ki je pod vodstvom predsednika »Mlade Indije«, Javarhalal Nehruja. To odklonilno stališče je bilo tudi vzrok, da konference med Gandijem in lordom Irwinom, ki so se začele pred nekaj dnevoma tednom, odpočetka niso rodile nobenega rezultata. Nasprotno med obema stališčema se je pretekli teden pekalo že v tako ostri obliki, da so pesimisti govorili o najbližnjem prelomu, in Gandi je res svoje obiske pri podkralju prekinil. Toda med tem se je posrečilo sir Babadurju Sapru, njegovima dvema kolegom s konference okrog mize in indskim knezom, da so kongres prepričali o škodljivosti nadaljnje borbe in o velikih perspektivah, ki se Indiji odpirajo, ako pristane na to, kar ji Anglija danes z brezprimerno širskostjo nudi. Radikali so tako ostali v manjšini, tembolj ker se je odločil predsednik vseindskega kongresa, Sastr, ki je bil na to mesto nedavno izvoljen po smrti Motilal Nehruja, za popolno spravo z Anglijo.

Po dolgem in temeljitom posvetu je nato kongres dal Gandiju polnomočje, da sklene s podkraljem sporazum, ki se je formuliral na zopetnem sestanku 3. t. m. Ta sporazum pomeni neke vrste

premije. Najprej se je rešilo vprašanje, ki bi se zdelo postranskega pomena, se pa od Gandija smatra za glavno vprašanje, radi katerega je tudi pred enim letom proglasil kampanjo državljanske neposlušnosti: to je solni monopol. Formula sporazuma je taka, da državni monopol na sol v bistvu ostane, samo da dodajna klavzula dovoljuje prebivalstvu ob obrežju, da nabira, suši in prodaja sol. Točka, ki Anglijo najbolj zanima, bojkot angleškega blaga, se je rešila baje tako, da se uvozu angleškega blaga ne bodo stavile več ovire, pač pa bo indska uprava zvišala nanj carino od 15 na 20%. Lancaskirski trgovci, ki se bodo ob tej točki namrdnili, bodo vendarle veseli, da bodo lahko izpraznili svoja skladišča; za zvišanje carine pa se bodo z lahkoto odskodovali. Tretja točka sporazuma določa, da se bo vsem, katerim je bilo zaradi neplačevanja davkov konfiscirano imetje, imetje pod gotovimi pogoji vrnilo. Četrta točka odreja, da se izpuste vsi politični jetniki, ki niso zakrivil nobenih nasilnih dejanj. V končni točki, na kateri je nacionalni kongres doslej najbolj vztrajal, pa je stališče podkralja popolnoma obveljalo. Dočim je namreč Gandi do zadnjega zahteval, da se ima uvesti preiskava proti postopanju policije tekom kampanje državljanske neposlušnosti, je zdaj pristal na to da naj podkralj v tem pogledu ravna po svoji lastni inicijativi.

Sporazum med Gandijem in Irwinom bo imel za prvo posledico to, da bo stranka kongresa imenovala zdaj svoje delegate za II. konferenco okrog mize, ki se bo še ta mesec sklicala v novi indski prestolici, Novem Delhiju. Lord Irwin je takoj po sporazumu z Gandijem sklical svoj kronski svet, ki je sporazum vzel na znanje in poslušal nadaljnje poročilo podkralja o bodočih korakih za udeleženje indske federacije in indske federativne ustave, ki se bo skupaj z indskimi nacionalisti prediskutirala. Kakor stoji stvari sedaj, je velika večina kongresa opustila svoje dosedanje negativno stališče in se je prepričala, da bi bila neuporabna napaka, če bi se opustila izredno ugodna zgodovinska prilika, da se ustanovi svobodni indski dominijon. Ni namreč nobenega dvoma, da bo de-

lavska vlada dovolila Indiji še večje koncesije, nego so bile zahtevane na I. konferenci okrog mize meseca januarja v Londonu.

Tako v Indiji kakor v Londonu se je vest o sporazumu med Gandijem in podkraljem radostno sprejela. Na ostro kritiko konservativcev, ki govorijo o kapitulaciji Anglije in vohementno napadajo zlasti podkralja, nihče ničesar ne da. Vsi vedo, da je ta kritika čisto in zavestno neobjektivna in da večina konservativnih krogov sporazum sama odobrava, dočim nepomirljivi nasprotniki svobode Indije tvorijo le neznatno kliko nekaterih aristokratskih klubov, ki imajo svojega glasnika v Curchillu. Opozicija konservativcev je gola demagogija, računajoča na bodoče volitve; meščanstvo in delavstvo pa dobro ve, da bo Indija pomenila zadnji člen v verigi onih svobodnih držav, ki so združene pod britsko krono v imperij, dočim je v 20. stoletju pomenila samo element nemira in skrbi. Lordu Irwinu pa bo treba šteti v neumrjelo zaslug, če se bo Irlandiji, Kanadi, Južni Afriki in Avstraliji pridružil kot svobodna država britske svetovne moči še bogata ogromna Indija.

O razlogih, ki so nagnili indske nacionaliste k spravi, se veliko ugaiba. Eden najmočnejših razlogov je bil karasofalni indski bučet kot izraz velike gospodarske krize, ki jo je Gandijeva kampanja še ojačala. Zelo je vplival tudi sporazum med Italijo in Francijo, ki je dokazal, da je Anglija ipak prva velesila na svetu. Je pa še en vzrok: velikanske difference med kongresisti samimi in pa med Indci in Muslimani. Ti so se namreč začeli ob izredu na bodočo svobodno Indijo v vprašanju razdelitve oblasti še bolj med seboj prepirati, tako da so končno zmazali zmerni elementi, ki zastopajo stališče, da bo svoboda Indije dozorela šele pod skupnostjo britskega imperija.

Interesantna podrobnost je tudi ta: Ko je bila seja izvršilnega odbora kongresa, ki je sklepala o tem, ali naj se gre Gandi še pogajati k podkralju ali ne, je predsednik Sastr tako ognjevit in strastno govoril za sporazum z Britanijo, da se je na koncu onesvestil. Tak je indski temperament.

Po pomorskem sporazumu

Debata v angleškem državnem zboru

London, 4. marca. kk. V poslanski zbornici je zunanji minister Henderson na vprašanje o pomorskem dogovoru, sklenjenem v Parizu in Rimu, izjavil, da se je sedaj s pridržkom, da pristanejo na to tudi Združene države in Japonska, našla rešitev za probleme, ki so ostali nerešeni na londonški konferenci. V debati o mornariškem proračunu bo drugi teden mornariški minister Alexander objavil podrobnosti tega dogovora. Henderson je naglasil, da je razen limitacije in gradnje novih ladijskih tipov pri tej pogodbi največjega pomena politična stran. Pogodba bo preprečila novo tekmovalstvo na morju. Če bi se ta pogajanja razbila, bi se s tem že vnaprej zastrupila atmosfera za svetovno razorožitveno konferenco. Henderson upa, da bo sedaj mogoče, sestati se v Zenevi z boljšim upanjem na uspeh na vsej črti. Na vsak način pa je trdno prepričan, da bo nova pogodba utrdila prijateljstvo in sodelovanje med vsemi državami, ki so podpisale londonsko pogodbo. Pristavil je še, da se bo pogodba objavila, ko dospe odgovor iz Amerike in Japonske.

Takoj po Hendersonovem govoru, ki je bil bolj politične narave, je podal mornariški minister Alexander kratko izjavo o angleški mornariški politiki. Izjavil je, da so imeli razgovori v Parizu in Rimu ta cilj, da podpirajo Francijo in Italijo pri poravnavi diferenc v mornariškem vprašanju. Na angleško mornariško politiko je vplivalo upanje, da bo vendar prišlo do pomorskega dogovora med tema dvema državama. Angleški pomorski gradbeni program bo ostal v okvirju pogodbe in nikakor ne bo omejeval vprašanja razorožitve na bodoči svetovni razorožitveni konferenci.

Minister za Indijo Benn je potem oficijelno objavil, da so se uspešno zaključila pogajanja z

Gandhijem v Novem Delhiju. Podrobnosti o sporazumu pa še ni mogel navesti. Namerava se objaviti polni tekst dogovora v nekaterih dneh, istočasno v poslanski zbornici v Londonu in v Novem Delhiju.

Rim, 4. marca. kk. Iz zanesljivega italijanskega vira se doznavajo še pred uradno objavo podrobnosti o italijansko-francoski pomorski pogodbi. Navajajo se sledeče številke: V razredu takozvanih Capital Shipp sta se zedinili obe državi na maksimalno tonažo pri posameznih ladjah po 23.333 ton in se sporazumeli za oborožitev ne nad 30 cm kalibra. Nobena izmed obeh držav ne bo do 1. 1936 stavila več kakor dve ladji tega tipa v službo. Glede ladij-matic za letala se bosta obe državi držali maksimalne meje 43.000 ton. Za hitre križarke 10.000 že obstoja efektivna pariteta med obema državama in ostane nespremenjena. Vsaka država ima sedem takih ladij, deloma izgotovljenih, deloma v delu, in do 1. 1936 ne bosta gradili nobene take nove ladje. Glede lahkih križark z oborožitvijo do največ 155 cm in za visokomorske torpedovke se je dogovorilo, da se bod gradile nove ladje samo, kolikor bodo odpadle stare ladje. L. 1936 bo na ta način razpolagala Italija v tem tipu s tonažo 47.000, Francija pa 51.000 ton. V razredu podmornic se 1. 1931 ne bo gradila nobena nova ladja, do 1. 1936 pa se bodo izključno nadomestovale samo stare ladje. V tem razredu bo Italija razpolagala do 1. 1936 z 52.700 tonami, Francija pa z 81.900 tonami. Skupno bo Italija do 1. 1936 imela novih ladij za 130.000, Francija pa za 136.000 ton. Prvotno na 40.000 ton predvideni letni program se je na ta način znižal v Italiji na 21.000, v Franciji pa na 22.000 ton. Splošno stanje brodivstva bo 1. 1936 za Italijo 441.000 ton, za Francijo pa 670.000 ton.

Rudarji v Belgradu

Belgrad, 4. marca. AA. Predstavniki druge rudarske skupine Dravske banovine in predstavniki narodne sindikalne organizacije pod vodstvom Jakoba Zruca in dr. J. Balinskega so posetili danes ministra za gozdove in rudnike, ministra za promet ter ministra za socialno politiko in narodno zdravje.

Se a ministrskega sveta

Belgrad, 4. marca. AA. Danes od 11 do 13.20 se je vršila pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta, ki so ji prisostvovali vsi gg. ministri razen zunanjega ministra dr. Voje Marinkovića, ki je v inozemstvu in Stanka Šibenika, ki je bolan. Na seji so sklepali o tekočih zadevah.

Podpolk. Svabič - častni meščan Ljubljane

Belgrad, 4. marca. I. Ljubljanski župan dr. Puc je danes popoldne izročil diplomu častnega meščanstva mesta Ljubljane gosp. Svabiču, polkovniku v p., tajniku aerokluba. Dr. Puc je imel pri tem pozdravni nagovor, v katerem je g. Svabiču izrekel prisrčne zahvalne besede. Gosp. Svabič se mu je za ljubeznive besede zahvalil. Diplom, ki jo je župan g. Puc izročil g. Svabiču, predstavlja Ljubljano s zanesenim Triglavom v ozadiju, na katerem stoji proti Soči obrnjen jugoslovanski vojak s puško v roki. Napis se glasi: »Župan in občinski odbor ljubljanski sta na svoji seji dne 23. oktobra 1930 izvolila gospoda Štefana Svabiča, konjeniškega polkovnika, generalnega tajnika osrednje uprave aerokluba »Naša krila«, za svojega častnega meščana, kot nagrado za junaški nastop v novembru 1918, ko je v poslednjem trenutku s svojo intervencijo rešil naše mesto v Sloveniji navala tuje vojske in nedoglednih posledic take katastrofe.«

Protest nunciia v Sofi

Sofija, 4. marca. AA. »Pravda« poroča, da je papežev nuncij v Sofiji Roncale predal ministru za zunanje zadeve protest svete stolice radi tega, ker so člani »Rodne zaščite« v vasi Gundžaku prisilili neki katoliški par, da se poroči v pravoslavni cerkvi. Minister je odredil preiskavo.

Zogu I. zapušča Dunaj

Dunaj, 4. marca. kk. Čuje se, da bo albanski kralj Zogu v najkrajšem času odpoval z Dunaja. Njegova prtljaga je že na kolodvoru. Prijateljica, baronica de Janko se je že pred par dnevi odpeljala v Trst, kamor bo pozneje prišel tudi kralj. Iz Trsta se bo odpeljal najprej v Benetke, od koder se bo odpeljal v Albanijo z italijanskim parnikom. Danes so kralja še enkrat preiskali z Rentgenovimi žarki.

Bari, 4. marca. AA. Včeraj so se tu vršile pogrebne svečanosti za umorjenim albanskim majorjem Topolajem, ki je padel kot žrtev atentata na kralja Zoga. Udeležilo se jih je celokupno mestno prebivalstvo. Rakev, ki je bila ovita z albansko zastavo, so peljali na topniški lafeti. V sprevedu so bili zastopniki italijanskih oblasti, vojska in milica. Takoj za krsto je šel prvi tajnik albanske delegacije dr. Skitjela in drugi zastopniki Albanije. Krsto so preresli na parnik »Oirantov«, ki jo prepelje v Albanijo.

Premestitve slovenskega učiteljstva na Primorskem

Trst, 4. marca. Na ukaz prosvetnega ministra je tržaški šolski nadzornik odredil, da se kazensko premestijo tle slovenski učitelji, oziroma učiteljice v Italijo: Bizjak Antonija s Slapa nad Idrijo na Beneško; Braz Anton iz Boveca na Beneško; Budinja Josip iz Gradišča pri Pračini v Lombardijo; Cimprič Roza iz Sela pri Kobaridu v Marke; Flores Irena iz Savodnje v Lacijo; Fon Marija iz Kobarida v Lombardijo; Grušen Amalija iz Cerkevne na Beneško; Gruntar Josip iz Iderskega v Toskano; Jug Vilma z Vrhpolj pri Vipavi v Kampanijo; Ivanšič Ema iz Kobarida na Beneško; Močnik Herta s št. Viške gore v Emilijo; Močnik Marija iz Cerkevne v Lombardijo; Muznik Albina iz Podbrda na Beneško; Novak Marija iz Biljane v Emilijo; Omahen Ivanka iz Kobarida v Lombardijo; Peršič Alojzija iz Pračine v Abruzzo; Rucna Amalija iz Deskel na Beneško; Rucna Alojzija iz Iderskega na Beneško; Tavčar Nikolaž s Kala na Beneško; Hvala Pavla iz Košane v Emilijo; Ličar Pavla iz Skocijana v Ligurijo; Orel Marija iz Lo-

kve na Krasu v Ligurijo; Papis Štefanija iz Košane v Toskano; Vilhar Frančiška iz št. Petra na Krasu v Lombardijo; Vrh Karolina iz Šmihela v Toskano in Zitko Ivana iz Lokve na Krasu v Emilijo.

Dr. Skok na pariški univerzi

Pariz, 4. marca. AA. Snoči je imel na Sorbonni profesor zagrebške univerze dr. Peter Skok prvo predavanje v vrsti napovedanih predavanj. Pozdravil ga je profesor Maçon, ki je naglasil, da dr. Skok, ki je dopisni član francoske akademije, vrši svoj poklic na odličnem način tudi s temi predavanjem. Taka predavanja pospešujejo medsebojno spoznavanje francoske in jugoslovanske javnosti. Dr. Skok se je zahvalil za pozdravne besede prof. Maçonu ter predaval nato o Dubrovniku. Govoril je o najnovejših rezultatih toponomastike in lingvistik.

Fašist. tisk se razburja

„Piccolo“ pričakuje, da bo nadškof dr. Bauer umaknil svojo okrožnico

Trst, 4. marca. Za okrožnico, s katero so jugoslovanski škofje odredili javne molitve za preganjane brate v Italiji, je tukajšnje prebivalstvo izvedelo le iz polemike fašističnega tiska. Vtis, ki ga je napravil ta zgodovinski čin jugoslovanskega episkopata na vse sloje v mestu in na deželi, je res globok. Krajevna oblastva in fašistični krogi so kar zbegnjeni; Slovani pa so sprejeli glas, ki so ga dvignili jugoslovanski škofje za obrambo svobode katoliške cerkve na Primorskem, z nepopisnim zadoščenjem, ki se izliva v hvaležnost napram katoliški cerkvi. A tudi pravi katoličani, druge narodnosti, pričakujejo, da bo imel čin jugoslovanskih škofov za cerkev ugodne posledice in da bo vsaj razčistil položaj. Lojalno moramo namreč priznati, da se v zadnjem času čedalje množijo vrste onih italijanskih katoličanov, ki odločno obsojajo fašistično gonjo proti slovenski duhovščini in slovenskemu jeziku v cerkvi, gonjo, ki po svojih metodah res ne zaostaja mnogo za boljševiško. Zbežnost v odgovornih krogih je umevna. Mussolini je iskal krivice in marsikateremu oblastniku v Pulju, na Reki, v Trstu in posebno v Gorici se trese stolček. Tržaški tisk, ki je predvsem odgovoren za neznošen položaj cerkve, skuša pred rimskimi oblastniki priti sebe in svoje priganjane, in to z novimi napadi na slovensko duhovščino. Tako je »Popolo di Trieste« skušal v današnji izdaji spraviti slovenskega duhovnika v zvezo z napadom na finančnega stražnika Rastellija pri Kanalu! S temi novimi izbruhi fašistični tisk nehoti dokazuje, da je bila okrožnica jugoslovanskih škofov povsem na mestu.

Današnji »Piccolo« se zopet v dolgem članku bavi s tem vprašanjem. Po njegovem mnenju je fašistična Italija s sklenitvijo lateranskih pogodb pokazala, da je katoliška; sv. oče je upošteval njegovo dobro voljo in podpisal pogodbo z njo. V Zagrebu menda ne bodo trdili, da so pričeli fašisti kratiti Slovanom svobodo v cerkvi po podpisu konkordata. Treba je poudariti, da so vladavina, stranka in Italijani. »ki jim je grozilo sovražno zadržanje slovenske politike« duhovščine, napovedali bojo njenemu protidržavnemu zadržanju že davno pred podpisom konkordata. Sv. oče, ki je sicer skrben varuh svobodne katoliške cerkve, se vsled tega ni čutil prizadetega. Da zajezi državno propagando slovenske duhovščine, je fašistična vlada zahtevala stroge določbe v konkordatu, ki jih je sveta stolica smatrala za upravičene in ki se radi odpora slovenskih duhovnikov in poptljivosti italijanskih oblastev, še danes niso povsem uporabile. Po črki in duhu konkordata bi

morali biti vsi župniki Italijani, medtem, ko bi se moralo dušeskrbstvo vernikov, ki ne poznajo italijanskega jezika izročiti le kaplanom. (?) Položaj je sv. stolici znan, in »tudi primorski škofje bi se morali dvigniti proti okrožnici jugoslovanskih škofov, kakor se dvigamo mi.« Sklep jugoslovanskega episkopata je neocenljiv; drzno je primerjati fašistično Italijo z boljševiško Rusijo. Jugoslovanski škofje so tudi kršili cerkvene discipline, v kolikor so se uprli konkordatu, ki je povsem verski čin svetega očeta in ki je postavil meje verski svobodi, katero smatrajo jugoslovanski škofje za nezadostno. Bauerjeva nesrečna okrožnica bo dvignila val neopravičenega sovraštva proti Italiji, ki onkraj Snežnika že itak ne uživa prevelikih simpatij, in odnošaji med državama se bodo poslabšali. Ta listina bo spodbudila slovensko duhovščino in slovensko ljudstvo, podvojila se bo njegova odpornost, ki je oblastva ne bodo trpela. Sledila bodo nova preganjanja, ki bodo rodila sovraštvo in zločine, in tem bodo sledile zopet težke obsodbe v škodo slovenskega prebivalstva, ki je dobro in mirno, ako ga nikdo ne čuva. Okrožnico zagrebškega nadškofa je treba toliko bolj grajati, ker utegne imeti tudi politične posledice državnega in mednarodnega značaja. Vsled tega izraža »Piccolo« mnenje, da jo bo nadškof Bauer umaknil pred 19. marcem.

Gonja se nadaljuje

Trst, 4. marca. Iz Pazina poročajo, da so orožniki naznanili sodnji radi prestopka o širjenju tiska č. g. Leopolda Jurca in cerkvenika Karla Martiniča iz Berma, ker sta širila med ljudstvom knjige s protidržavno vsebino. Prav tako so naznanili orožniki sodnji iz istega vzroka župnika Josipa Goltana. Listi poročajo, da ne gre samo za nabožne knjige, temveč tudi za koledarje in romane, tiskane v Gorici, Zagrebu in Celju. »Piccolo« pripominja, da so te knjige žalibog dovoljene v Italiji. Vse kaže, da so to knjige, ki jih je izdal istrski Mohorjeva družba in ki so se tiskale v Gorici z oblastnim dovoljenjem. Župniki bodo morali plačati denarno kazen. Nedavno je bil izročen sodnji iz istega razloga župnik Sime Frulič, tudi iz pazinske okolice. Karabinerji so knjige zaplenili. Čudno, res čudno: prefekt vam natisk knjig dovoli, navaden orožnik pa vam jih lahko zapleni!

Rim, 4. marca. kk. Pod predsedstvom poslanca Coselschija so se zbrali odbori vojnih prostovoljcev in zahtevali v zvezi s trajnimi terorističnimi akcijami inozemskih organizacij v obmejnih pokrajinah Italije pozvati italijanske prostovoljce, naj tem akcijam organizirajo discipliniran čvrst odpor. V demonstrativno svrhu bodo imeli v kratkem v Gorici zborovanje vsi prostovoljci vzhodnih provinc.

Incident v francoskem parlamentu

Franklin-Bouillon proti Briandovi politiki

Pariz, 4. marca. kk. V poslanski zbornici je včeraj zvečer proti koncu Briandovega govora prišlo do incidenta, ki ga je treba zabeležiti. Ko je Briand končal svojo ostro repliko proti Franklin-Bouillonu z ugotovitvijo, da je politika nacionalistične opozicije, ki stremi očividno po tem, da bi razbila s sekirami mirovno poslopje, ki se je s težavo zgradilo v Zenevi, negativna in uničevalna, kakor vojna sama, so se oglasili na levičarstvi glasovi: »Doli vojna!«, ki so se hitro raz-

širili tudi do klopi v sredini in prevpili viharne ovacije, katere je zbornica prirejala Briandu. Na skrajni desnici so bili najprej presenečeni. Prvi si je opomogel poslanec Ybarnegarey, ki je z visokim glasom stavil predsedniku zbornice vprašanje, ali more trpeti take manifestacije. Nastal je silen vihar ter je Franklin-Bouillon s silnim glasom zakričal Briandu v obraz: »Vaša politika je bankerot Francije, Locarno pa vzrok jutrišnje vojne!«

Kdo ima prav?

Dr. Schacht:

„Napovedimo konkurz!“

Stockholm, 4. marca. d. Včeraj je govoril v nemško-švedskem društvu bivši predsednik nemške državne banke dr. Hjalmar Schacht o temi: »Smotrališna in gospodarska kriza.« V svojih izjavah je bil znani nemški finančnik zelo pesimističen in je večkrat zaporedoma poudaril, da je položaj Nemčije tak, da je najboljše, da takoj napoved konkurz. Mi moramo svojim upnikom kratkoma povedati: Go to Hell (naj vas zlodej vzame). Ko so ga nekateri zborovalci vprašali, kaj bi se zgodilo, če bi Nemčija napovedala konkurz, je dr. Schacht odgovoril: »Nič.« Nemčija bi zopet ozdravela, kakor navadno vsi, ki so napovedali konkurz. Pri tem misli predavatelj v prvi vrsti na reparacijske dolge, ker teh se mora znebiti, druge bi polagoma že poravnala. Neki tukajšnji novinar je nemškega finančnika vprašal, kaj bi on napravil, če bi postal diktator nemške republike. Dr. Schacht mu je brez odloga odgovoril, da bi prvi zakon, ki bi ga podpisal imel sledečo vsebino: »Od danes ob 8 zjutraj ne plačamo več nobenega dolga.« Za zanimiva izjava izjavljajo so vzbudila veliko senzacijo v švedskih gospodarskih krogih, ki imajo vsled stalnih gospodarskih zvez z Nemčijo vtis, da črnogledi Schacht kruto pretirava, češ, da položaj v Nemčiji ni nič slabši, kakor v ostalih državah.

Levičarska zmagava v nemškem parlamentu

Berlin, 4. marca. Državni zbor je sprejel predlog socialnih demokratov, vsled katerega se praktično odpravlja krušni zakon in zopet dovoljuje pečenje čistega pšeničnega kruha brez ovsne primesi. Nato se je razvila razprava o drugem predlogu socialnih demokratov, ki zahtevajo, da se dovoli carine prost uvoz 50.000 ton zmrzlega mesa letno; predlog zahteva nadalje, da se za uboge zniža cena svežega mesa. Minister za narodno prehrano Schiele izjavi nato, da bi carine prost uvoz zmrzlega mesa težko prizadel nemške živinorejce. Radi tega vlada ne more sprejeti tega predloga. Ko bi se namreč s povratkom Hitlerjancev parlament izpolnil, bi gotovo izveljavil ta sklep. Minister radi tega prosi nujno, da se zakonski načrt socialnih demokratov zavrne. Kljub temu je parlament z 218 proti 152 glasovom sprejel 1. člen za-

konskega načrta, ki dovoljuje carine prost uvoz 50.000 ton zmrzlega mesa. Za celoten načrt pa je glasovalo 223 poslancev proti 149, medtem ko so se 4 vzdržali glasovanja. Predlog, naj se prodaja obubožnemu prebivalstvu sveže meso po nižji ceni, je bil zavrnjen s 305 glasovi proti 68, ki so jih oddali komunisti.

Berlin, 4. marca. V parlamentarnih krogih se je pojavila precejšnja napetost radi spora med v. in socialnimi demokrati glede oklopnice 3. Kancler se je večkrat pogajal z voditelji socialnih demokratov, tudi razne osebe iz Centruma so skušale stopiti v stik z njimi, toda do sporazuma ni prišlo. Socialni demokrati namreč nočejo glasovati za naslednji obrok za zgraditev oklopnice, medtem ko kancler odločno vztraja pri zahtevi, da se obrok odobri. Isto stališče je prevzel tudi vojni minister,

Turneja učit. pevskega zbora

Belgrad, 4. marca. 1. Učiteljski pevski zbor iz Ljubljane je danes na turneji dospel v Belgrad, kjer priredijo dva koncerta. S pevskim zborom so v Belgrad prispeli tudi slovenski skladatelji Emil Adamič, Slavko Osterc in dr. Dolinar. Slovenscem so belgrajska pevska društva ter občinstvo na kolodvoru pridelila prisrčen sprejem. Ko je vlak privozil, je godba zaigrala pozdravno koračnico. Belgradjani so jim priredili živahne manifestacije. Predsednik belgrajskega pevskega zbora »Marinković« Dragoljub Ilić je pozdravil slovenske učitelje. V imenu prosvetnega ministrstva jih je pozdravil Damjanović, ki je med drugim dejal, da je prosvetno ministrstvo pazljivo gledalo na delo našega učitelstva. Naši učitelji so pokazali dobre uspehe na kulturnem in prosvetnem polju, zato bo

ministrstvo vedno podpiralo vsako njihovo akcijo. Iskreno pozdravlja slovenske učitelje in hvali njihovo postrževanje na prosvetnem polju. V imenu belgrajske občine je goste pozdravil Gjurović. Ivan Vovk, učitelj v Ljubljani se je v kratkih besedah zahvalil za tople in prisrčen sprejem. Gostje so s kolodvora odšli v Učiteljski dom, kjer so gostje belgrajskih učiteljev. Popoldne so ob štirih priredili na belgrajski univerzi koncert za ljudskošolske učence. Koncert je bil izredno dobro obiskan od ostalega občinstva. Člani učiteljskega pevskega zbora so bili deležni dolgotrajnih in živahnih manifestacij. Za jutrišnji koncert, ki bo v narodnem gledališču, vlada v vseh belgrajskih krogih veliko zanimanje.

Zakon o zemljo-knjižnih razdelitvah

Belgrad, 4. marca. AA. Nj. Vel. kralj je podpisal in objavil zakon o zemljiškoknjižnih razdelitvah, odpisih in pripisih.

Na podlagi tega zakona se zemljiškoknjižne razdelitve odpisi in pripisi izvršijo samo na podlagi zemljiških načrtov, ki jih izdelajo katastralne oblasti v svojem področju ali druge oblasti, ki imajo svoje gradbeno-tehnične, kulturno-tehnične, ali gozdarsko-tehnične uradnike. Po zaslišanju inženjerske zbornice se smejo tudi dela drugih strokovnjakov proglasiti kot primerna za zemljiško-knjižne razdelitve, če imajo take oblasti ali korporacije uradništvo, čigar tehnična izobrazba

daje jamstvo, da bodo načrti ustrezali predpisom tega zakona. Vsak delni načrt mora ustrezati temu zakonu, predpisom o katastru in posebnim predpisom o tej stvari. Delni načrti morajo biti vselej odobreni od pristojne katastralne oblasti. Ena kopija izvršnega razdelitvenega načrta mora biti vedno predložena arhivu, če pa načrt ni izdelan od katastralne oblasti, se morata predložiti v odobritev dve taki kopiji. Vse te kopije so proste take. Če že ima sodna oblast, ki vrši razdelitev, en tak načrt, ki ga je izdelala katastralna oblast, stranka ni dolžna predložiti drugi načrt, nego se lahko sklicuje na že izdelani načrt.

Revizija ustave na Poljskem

Varšava, 4. marca. AA. Pat poroča: Bivši pravosodni minister Czar, ki je tvorec načrta revizije poljske ustave, je danes spregovoril v toku parlamentarne debate o tem načrtu. Govorec o potrebi revizije ustave je Czar naglasil, da je vlada izdelala načrt revizije na najširši demokratični osnovi. S tem načrtom je ljudstvu popolnoma osigurano sodelovanje pri državnih poslih. Z načrtom se uvede nov sistem volitve predsednika republike. Potom plebiscita se izbere eden od dveh kandidatov, katerih predlaga enega parlament in senat, drugega pa predsednik republike, ki začasa volitev zavzema to mesto. V primeru, da je predsednik republike oviran izvršiti svoje dolžnosti, poverijo dolžnosti predsednika republike predsedniku ministrskega sveta. Dolžnosti predsednika ministrskega sveta pa opravlja en član kabineta. Predsednik republike ima izključno pravico izbrati člane vlade. Politično je vlada odgovorna parlamentu. Za predlog izglasovanja nezaupnice vladi je potrebno, da stavi ta predlog četrtina parlamenta. Kar se tiče nadaljnjih delov načrta revizije ustave, se predvideva samo sprememba glede starosti volivcev. Parlament ima neomejeno pravico v pogledu zakonodaje in kontrole nad delom vlade. Czar je na koncu prinorodel parlamentu, da sprejme predlagano revizijo ustave.

Konec zasedanja amer. kongresa

Newyork, 4. marca. kk. Zadnja seja 71. kongresa Združenih držav je bila danes popoldne po programu končana, ne da bi bil senat dobil priliko, razpravljati o načrtu zakona za varstvo avtorstva in o omejitvi priseljevanja za 90 odstotkov. Oba ta dva zakonska načrta sta s tem propadla. Za Evropo je posledica ta, da ostane priseljevanje še naprej omejeno na upravno pot, dočim, dejstvo, da Amerika ni sprejela zakona o avtorskem varstvu, izključuje Ameriko iz avtorske unije. Evropski avtorji ostanejo v Ameriki nezaščiteni, če se posebej ne registrirajo v Washingtonu.

Novi davki v Nemčiji

Berlin, 4. marca. AA. Proračunski odbor poslanske zbornice je proučil niz komunističnih in socialističnih predlogov o novih davkih. Za premoženja nad 500.000 mark naj se uvede 20% obdavčitev. Podoben davek naj zadene dividende, taktje in sploh vse dohodke preko 50.000 mark. Vrh tega naj se preuredi lestvica dohodninskega davka. Državni finančni minister Dietrich je svaril pred temi davki in menil, da so prizadeti že sedaj tako obdavčeni, da bi nova bremena zadela ves dobiček. Tako ravnanje pa bi moglo imeti za državne finance škodljive posledice. Razen tega bi bil omejen kredit. Predlogi so v nasprotju s politiko državne vlade, ki želi gospodarsko življenje razbremeniti.

En narod - dve državi

Dr. Curtius potrjuje najtesnejše prijateljstvo med Avstrijo in Nemčijo

Dunaj, 4. marca. kk. Nemški zunanji minister dr. Curtius je sprejel danes zastopnike domačega in inozemskega tiska in jim v daljšem govoru pojasnil stališče Nemčije o aktualnih političnih problemih. Neizmerne izgube Nemčije v vojni in po vojni, tudi materialne narave, pomenijo edinstveno gospodarsko obremenitev na svetu, ki se zvišuje za Nemčijo v neizmernost, ker ji nalaga versailska mirovna pogodba ogromna tekoča plačila. Reparacijsko vprašanje se mora rešiti samo s skupnimi naporii vseh udeležencev in če tudi nihče ne more reči, kakšna bo rešitev, bo ta rešitev vsekakor v okviru pogodb in kooperacije. Nikakor se ne sme npravo in socialno življenje v Nemčiji ogrožati še nadalje. Posebno je pri tem dr. Curtius naglašal ogromno brezposelnost v Nemčiji. Potem je nadaljeval, da nudi Društvo narodov možnost, da se v njem interesi Nemčije zastopajo resno in s poudarkom. Društvo narodov pač mnogokrat ni izpolnilo pričakovanj, vendar pa se mu je tudi pogosto posređilo, delovati pomirjačo. Najodličnejše njegove zasluge so: izvedba razorožitve in lokalna ureditev manjšinskega vprašanja. Razorožitev pa je tudi sredstvo, da se prepreči bodoče vojne. Bodoče leto je torej za prihodnost človeštva odločilnega pomena. Od splošne razorožitvene konference je pričakovali, da bo nenapeti vojaški pripravljenosti mnogih držav odvzela grozeči značaj ter ne samo priznala, temveč tudi uresničila enaka prava vseh narodov na varnost. Pred-

vsem protestira Nemčija tudi proti vmešavanju napačne teze o vojni krivdi v razorožitveno vprašanje. Stališče Nemčije v vprašanju manjšin je razvidno iz njene načelne mirovne politike, ki jo bo nadaljevala v splošnem interesu, ne da bi storila kaj žalega kakemu narodu. Nemčija je, varujoč pravice nemškega naroda, pripravljena k vsakemu mirnemu sodelovanju v interesu Evrope in vsega človeštva.

Glede avstrijsko-nemškega razmerja je dr. Curtius naglašal popolno soglasnost politik obeh vlad. Avstrija in Nemčija skupno služita nemškemu narodu v smislu formule, ki jo je postavil dr. Schöberl: En narod in dve državi! Iz tega samo po sebi izhaja solidarnost, lahko se reče celo, identičnost avstrijske in nemške politike. Dr. Curtius je na Dunaju ponovno ugotovil soglasnost avstrijskih in nemških naziranj o ciljih in metodah politike kakor tudi harmonijo najprizirnejšega prijateljstva, ki veže obe državi. Njegov obisk na Dunaju pa ni nobena senzacija, ker tesni in prisrčni odnošaji obstojajo že dolgo. Tudi njegov državni obisk ni diplomatska akcija, temveč izraz tradicionalnega prijateljstva.

Vsi dunajski listi pišejo obširno o sestanku vodilnih mož dveh sestrskih držav. Pravi, da pomeni ta obisk dosti več, kakor prijateljsko formalnost.

Vsi listi pa vidijo v nemškem obisku pomembno delo za gospodarsko zblizanje.

Čsl. - jugoslov. trgovinska pogodba

Praga, 4. marca. kk. Jugoslovanski trgovinski minister Demetrovič pride v Prago 10. marca, da podpisše češkoslovaško-jugoslovansko trgovinsko pogodbo.

Belgija bo šla svoja pota

Bruselj, 4. marca. AA. Na današnji seji belgijske zbornice je zunanji minister Hymans v prisotnosti vsega diplomatskega zbora podal senzacionalno izjavo o mednarodnem položaju Belgije. Hymans je rekel, da je bila francosko-belgijska vojaška konvencija iz leta 1920, sklenjena iz vojaških potreb in da ni bila niti tedaj formalna zveza. Minister je nadaljeval, da se je položaj po locarnski pogodbi popolnoma izpremenil in da je dobila Belgija jamstva za svojo varnost, boljše od onih, ki so bila predvidena v sporazumu s Francijo. Hymans je nato rekel, da belgijska in francoska vlada solidarno izjavljata, da sporazum med glavnim stabom obeh držav nima drugega namena, kakor določiti tehnične pogoje za sodelovanje v primeru neizvzvanega napada Nemčije. Tako sodelovanje je po statutu Društva narodov dopustno in je bilo tudi ratificirano po locarnski pogodbi. Politični krogi menijo, da izjava Hymansa dokazuje, da so zmerni elementi v Belgiji in Franciji dobili premoč in da bo skušala Belgija zagotoviti svojo narodno varnost v sporazumu z vsemi državami.

Drobne vesti

Milan, 4. marca. AA. Italijanska avijatika Trevisan in Antonini sta z hidroplanom »Ca 100« postavila nov višinski rekord za hidroplane. Dosegla sta višino 5324 metrov.

Dresden, 4. marca. AA. Na Saškem so se odločili, da odslej ne bodo več zaposlovali kaznjencev pri javnih delih, da tako dajo kruha brezposelnim, ki jih je vsak dan več.

Atene, 4. marca. AA. Zaradi katastrofalnega gibanja zemeljskih plasti je bila velika vas Kolonina pri Egionu v Korintskem zalivu popolnoma uničena. Nad 300 hiš se je pri tem porušilo. Mnoge hiše so doslovno izginile v nastalih zemeljskih razpokah. Več oseb je bilo ubitih. Mnogi pa ranjeni.

Massarykova proslava

Ljubljana, 4. marca. Proslava rojstnega dne prezidenta dr. Masaryka bo v soboto 7. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Priredi jo Jugoslov.-češkoslovaška liga. Na sporedu je predavanje »Dr. Masaryk in Jugoslovani med vojno«, petje in godba. Sodelujejo: gospa Vera Popović-Adlešičeva, gđ. Lida Vedralova, konzervatorista gđ. Uroš Prevorsek, Marijan Lipovšek in Slov. vokalni kvintet. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki pa se hvaležno sprejemajo. Vse narodno občinstvo je vladno vabljeno na to lepo prireditve. Številna udeležba naj pokaže naše tople simpatije do sivolasega poglavarja bratske Češkoslovaške republike in velikega slovanskega državnik!

Naše železnice se racionalizirajo

Predavanje ing. Dolinška - Prihrani se čas in denar - Kapitalistični izrodki

Ljubljana, 4. marca.

Nocoj je v dvorani »Sloga« v Ljubljanskem dvoru predaval načelnik železniškega ravnanstva g. ing. Dolinšek o racionalizaciji železniškega gospodarstva. Iz njegovih zelo zanimivih izjavanj podajamo glavne misli in izveščke:

Dandanes čujemo mnogo o racionalizaciji ali razumni ureditvi gospodarstva, naj bo to na kateremkoli polju ali v kmetijstvu ali v industriji ali v rudnikih ali kje drugje. Prav tako je tudi pri železnici opaziti pri mnogih upravah stremenje, da se uvede pravilno, na osnovi temeljitih študij zasnovano gospodarstvo, zgrajeno na umstveni podlagi brez empiričnih in čustvenih momentov.

Nedvomno so bile Združene države Severne Amerike prve, kjer se je pojavil klic po umstvenem gospodarstvu. Taylor je bil, ki je najprej nastopil proti dotedanjemu potratnemu sistemu. Ta sistem ni poznal nobenega pravega izkoriščanja časa, orodja in materiala za pridobivanje dobrin, temveč je kar tako na slepo in po nepotrebnem pri produkciji zapravljal čas in premalo izrabljali stroje. Ta sistem ni imel nobene podlage. Taylorjev sistem in pozneje Fordov sistem, ki je uvedel racionalizacijo konstrukcije in tako zvano »tekoče delo«, sta bila podlaga za splošno racionalizacijo na vsem svetu. Saj se danes peča s tem problemom človeško povsod.

Med evropskimi državami je bila Nemčija prva, ki se je oklenila racionaliziranja svoji obratov in svoje produkcije. Po vojni je moral naravno ta proces v tem oziru dozoriti, saj je bilo potrebno, ustvariti v premagani državi čim prej ugodnejše pogoje za ozdravljenje velikih ran, ki so bile prizadete nemškemu narodu po zgubljeni

vojni. Zato se je osnoval prav med Nemci prvi odbor za racionalizacijo, ki je po dolgotrajnih sejah izvršil ogromno delo z ozirom na normalizacijo gotovih proizvodnih sistemov in pa z ozirom na proizvodno osnovo v industriji, zlasti v toplotniški. Danes se vrši vsa produkcija po gotovih enotnih principih in sistemih, po mnogih obratih pa celo po tako zvanem tekočem sistemu. Ta sistem določa predvsem poenotenje dela za vsakega delavca in obenem vzdržuje nepretrgano zaposlitev vseh delavcev in strojev, ki so potrebni pri produkciji.

Povsem naravna stvar je, da so morale tudi železnice uvesti racionalizujoči princip, saj predstavljajo v svoji ogromni razpredenosti tako veliko delovno podjetje, ki se da v marsičem urediti po modernih umstvenih gospodarskih principih. Zlasti pa je mogoče to uvesti v strojni železniški službi. Ta pomenja zlasti zaradi svojih lokomotiv in voz ter popravilnih zavodov za vozila velikansko industrijsko podjetje, razpredeno po vsej državi. Dejansko so nemške drž. železnice sestavile odbor najboljših strokovnjakov. Ti so po dolgem delu in študiju sestavili lokomotivske in vozovne norme. Te temeljijo na poenotenju mnogih skupnih strojnih in vozovnih delov, kar vse nato olajšuje gospodarsko popravilanje vozil v delavnicah. S tem pa se pospešuje obtok vozil, ki potem mnogo bolj racionalno služijo svojemu namenu na proгах.

Racionalizacija se je pričela tudi pri jugoslovanskih državnih železnicih. Razumljivo je, da tudi naša železniška uprava ni mogla ostati ob strani. Naročila, ki so bila zadnji dve leti izvršena na osnovi nemških reparacijskih datatev za naše železnice, so že sama na sebi značilna za racionalizacijo enotnih vrst lokomotiv. Stroji, ki so bili

naročeni v Nemčiji, ne predstavljajo več kar tako na slepo srečo naročenih tipov, temveč so zgrajeni tako enotno, da imajo povsem enake kotle in skoraj vso opremo. Možna je torej izmenjava raznih velikih in važnih delov pri popravah, kar poprej ni bilo možno. Stari lokomotivski park predstavlja ravno nasprotno celo zbirko najrazličnejših vrst in tipov. Vzdrževanje tega zastarelega parka velja železniško upravo ogromne vsote, ki so mnogo večje kakor pri enotnih tipih. Gotovo je, da je racionalizacija na naših železnicih šele v pričetkih, vendar pa se mora priznati, da se je stvar že premaknila iz začetnega stanja in se bliža realizaciji.

V Nemčiji, kjer je sedaj izvedena racionalizacija že do podrobnosti, je zelo zanimivo opazovati popravila v kakšni delavnici. Vse se vrši točno po naprej določenem sporedu. Čas ima tukaj zelo veliko vlogo. Pa tudi delavnice same so razdeljene tako, da vzdržuje vsaka samo po eno ali dve vrsti strojev. To seveda zelo pospešuje naglico popravil.

Gotovo je, da se bo moral enak sistem izvesti tudi pri nas. To pa naj se izvrši tako, da ne bo trpelo vse gospodarstvo, kar se pravi z drugimi besedami, da bo treba naprej določiti potrebne smernice vse racionalizacije in pri tem izrabiti že izkušnje drugih narodov.

Racionalizacija je sicer pokazala v marsičem tudi svoje izrodke. To je predvsem tam, kjer so se na podlagi racionalizacije osnovali nato kapitalistični trusti in se je delo mehaniziralo do skrajnosti. To pa ni več idealna racionalizacija, kakor bi morala biti plod vsega človeškega duševnega premoženja, temveč je to izkoriščanje njenih principov v egoistične namene posameznih družb.

Lepi Pixavon-lasje

so sedaj tudi z

Pixavon-Shampoo

popolnoma brez sode

Jeden svežanj zadostuje za 2 pranja in stane samo
Din. 3'50

Odol Kompanija d. d., Beograd

Tramvaj Ljubljana-Št. Vid

Zaključek komisije — Proga do št. viške šole

Ljubljana, 4. marca.

Razprava ogleda nove projektirane proge električne cestne železnice v Št. Vidu se je zavlekla včeraj ob pol 10 in prekinila. Nadaljevala se je danes ob pol 9 zjutraj in srečno končala ob 5 popoldne vsaj v glavnem. Tedaj je bil namreč končan zapisnik o reviziji trase, političnem obhodu, vodopravni obravnavi in stažnem redu nove proge, ki obsega celih 36 tipkanih strani. Sledil mu je še sklep, ki ga je sklenila komisija na tajni seji. S čemer je bila razprava zaključena ob pol 6.

Razprava, ki se je vršila ves dan, je prinesla nekaj sprememb in ugodnosti, ki bodo brez dvoma pospešile graditev proge v Št. Vidu.

Tako so zastopniki uprave državnih cest odnehali od zahteve, naj bosta zunanja robova proge ob tratičah tlakovana s pasom kamnitih kock, če bo Maloželezniška družba skrbela za odsek ceste, po katerem bo tekla proga tako, da bo tlakovanje nepotrebno.

Prav tako je odpadla glavna ovira za podaljšanje proge od gostilne »Cebav« do hiše št. 6 v Št. Vidu, ki je last gosp. Kremžarja, torej skoro do šole, kajti zastopniki ravnateljstva državnih železnic so izjavili, da z ozirom na lokalne potrebe in tehnično izvedbo proge ravnateljstvo odstopa od prvotne zahteve toliko, da ugovarja zgraditvi proge le od ljudske šole naprej do odcepa ceste v Tacen.

V varstvo osebnega prometa v Št. Vidu, zlasti še z ozirom na šolske otroke pa mora na zahtevo okr. načelstva Maloželezniška družba zgraditi ob šoli primerno ograjo, tako da bodo nesreče onemogočene, kar je Maloželezniška družba sprejela.

Zastopniki ravnateljstva pošte so odnehali od prvotne zahteve, da naj se telefonski vod postavi še pred začetkom tramvajskih del k železniški progi, v toliko, da stori to družba le v slučaju, ako bi tramvajski promet motil telefonske pogovore, o čemer bi potem odločala še posebna anketa. Z vsem tem so padle glavne ovire za graditev proge v Št. Vid, ki bo brez dvoma prinesla ogromnih koristi Ljubljani in okoliškemu ob-

činam, ki bodo ob tej priliki lahko mislili na zgradbo banketa ob cesti Ljubljana-Št. Vid, a je postal v resnici že nujno potreben, zlasti se radi obilnega avtomobilskega prometa na tej cesti.

Ob pol 6 pa je komisija javila svoj sklep vsem udeležencem, ki se glasi:

Projektirana trasa se odobri z vsemi spremembami postajališč, ker se ni uveljavil noben ugovor, in predlaga gradbeno dovoljenje in koncesijo tudi za primer, da bi se ugodilo ugovoru ravnateljstva državnih železnic. Komisija sprejema pogoje elektrotehniškega izvedenja kakor tudi želje zastopnika inšpektorje dela v zaščito zaposlenega delavstva kakor tudi zahteve, ki so jih podali izvedenci in zastopniki državne cestne uprave iz cestnih prometnih in vzdrževalnih ozir. Hkrati ne ugovarja dogovorom, ki jih je sklenila ob ogledu družba s privatniki.

Glede zgradbe proge od 5560 m, torej od hiše št. 6 pred ljudsko meščansko šolo v Št. Vidu do 5917 m, kjer se odcepi cesta v Tacen, je komisija sprejela razloge načelnika ljubljanskega okraja g. dr. Andrejka Rudolfa, šentiviškega župana Babna in zastopnika Trgovske, obrtne in industrijske zbornice ter uradnega gradbenega izvedenca, ter je mnenja, da iz javnih ozirov ni pomislekov, da se podeli koncesija Maloželezniški družbi tudi za ta zadnji del proge. Pogoj za to je seveda, da projektantka zgradi ob šoli že omenjeno ograjo, dokler se ne umakne hiša št. 6. Ureditve banketa, kakor tudi takozvanega Cirmanovega trikotja, ki ga tvori deželna cesta in cesta Tacen, pa naj pripade v rešitev okrajnemu načelstvu.

S tem je bil zbran ves potrebni material kakor tudi predlog za graditev proge, o čemer bo odločalo prometno ministrstvo v Beogradu. Tako je bila dolgotrajna razprava, ki se je vlekla dva dneva, srečno rešena.

Nato se je v Kmetovih prostorih zbrala vsa komisija. Srečni zaključek so pozdravili občinski svetniki g. J. Turk, predsednik dr. Fettich Otton in okrajni načelnik dr. Andrejka Rudolf v kratkih nagovornih želeč, da bi se proga čimprej zgradila v korist vsega prebivalstva in v procvit Ljubljane ter njene okolice.

pešce. Po kakem odporu bi pa lahko vse mesto kdaj še glava bolela. Sicer pa se da ta lega pri muzeju tudi zagovarjati in samo ta, kot je povedal dr. Salamun. Za njo govorijo tehnični, prometni, vojaški momenti, ne da bi izključevali estetskih. Če bi morda trenutno mestu bolj koristil most sredi mesta, ga bodočnost zahteva pri muzeju. Razvoj mesta ga narekuje pri muzeju, in most na tem mestu bi razvoj Ptuj brez dvoma samo še močno pospešil. Pri vsaki taki stvari je seveda navadno treba nekaj žrtvovati. In take žrtve pozneje rode dobre sode. V vsaki gostilni ali trgovini pa mostu ni mogoče napraviti.

To so glavne točke, ki so se v debati omenjale. Po tem razpravljanju je večina občinskih odborikov pristala na to, da se most zgradi pri dominikanski kasarni. Stavili pa so nekaj pogojev. Stari mora ostati. Država naj ga pomaga malo vzdrževati. Teren naj se zravna na državne stroške. In tudi prispevka za pločnik niso odklonili. Seveda bi radi vedeli, kako globoko bo občini treba seči v žep.

Občinstvo je nato nekam zadovoljno in z zadovoljenjem odšlo z galerije.

Veseli dogodek na litjskem se mišču

Litija, 4. marca.

Ciganska tolpa Nikolič, broječa 20 oseb, se je delj časa klatila po litjskih hribih, kjer je povsod kradla in goljufala. Končno so orožniki vso bando pripeljali v Litijo, moške so pozapili, ženske pa spravili na litjsko sejnišče.

Pa je mlada ciganka v mrzli noči povila zdravo punčko in za pomoč so ponoči pritekli na sodnijo, da so začasno izpustili nekega cigana, da je bil za babico, potem pa so ga zopet zapili. Litjani, ki so dobrega srca, so mali novi občanki prinesli toplega perila in druge ropotije. Po par dneh zopora so cigane odgnali čez Wagenšperk proti Novemu mestu.

Prosimo oblastva posebno orožnike, da v litjski okolici ne pustijo cigana tabakarni, ker so le v škodo in nadlego citan siromaknemu prebivalstvu.

Naročajte knjižne zbirke Jugoslovanske knjižarne

Prošnja slovenski javnosti

Misijonarka dr. Miriam Zalaznik nas je prosila, da bi ji poslali nekaj nabožnih knjig, zlasti pa, da bi ji preskrbeli razlogo sv. pisma stare zaveze. Vse, ki bi lahko pogrešali kakšno nabožno knjigo v kateremkoli jeziku in vse, ki bi mogli pogrešiti sv. pismo nove in stare zaveze (izdaja Mohorjeve družbe) vlijudno prosimo, naj te nameniš za našo misijonarko, ki deluje kot profesorica v indijskih misijonih, dr. Miriam Zalaznikovo in naj knjige pošljejo na naslov: Misijonska pisarna Ljubljana, Semeniška ulica 2.

Slovenci v Franciji

Tucqueneux, 1. marca.

Naše novo ustanovljeno Jugoslovansko delavsko društvo je priredilo včeraj z ljubeznjivo pomočjo bratskega društva iz Aumetza svojo prvo prireditve, ki je uspela proti vsakemu pričakovanju. Sami nismo vedeli, da nas je toliko v tem našem od francosko-slovenskega kulturnega sveta tako odrezanega departementu Meurthe et Moselle. Nikoli nismo pričakovali, da se bodo dragi rojaki našemu prvemu vabilu tako častno odzvali. Pa tudi tega ne, da se bodo Aumečani, o katerih smo sicer že veliko slišali, tako izkazali. Saj to ni bil nikak zabaven večer, marveč resnično dvigajo-

1000 hektov vina na dražbi

Velika dražba na ljubljanskem kolodvoru

Ljubljana, 4. marca.

»Danes je velika vinska poskušnja!« Tako in slična govornica je šla med delavci glavnega tovornega kolodvora, zlasti med »štokglazarije«. Drugi pa so resno pristavljali »Kaj poskušnja! Dražba vina bo. Če imaš kaj jurjev, lahko ga po ceni kupiš in boš vso Zeleno jamo z Mostami vred močno napojil.«

Danes je bila v resnici javna dražba devetih vagonov vina. To vino je postavila na javno dražbo glavna carinarnica skupno z železniško upravo. Usoda teh devetih vagonov vina je prav zanimiva. Bilo je tako nekako lani sredi oktobra, ko je bilo iz Banata odposlanih v inozemstvo in to v kneževino Monaco 9 vagonov vina to je okoli 100.000 litrov. Na mestu je bilo »banatsko vino« kupljeno za približno 80 par liter. Vagoni so srečno pršli pri Rakeku našo mejo. Kaj se je z vinom v Italiji zgodilo, je še zagonetka. Po izteku je napoved priromala na francosko mejo Franco ki kontrolni organi so vino pregledali in analizirali. Francoski strokovnjaki so izjavili, da to vino ne odgovarja predpisani kakovosti, ki je določena za uvozna vina, in je bil uvoz vina v Francijo odnosno v Monaco zabranjen. Pošiljka je romala nazaj in sicer na naslov nekega ljubljanskega veletrgovca z vinom. Ta je bil okoli 11. decembra lani obveščen o prihodu 9 vagonov vina iz Francije. Trgovci je odklonil prevzem vina, na avno, ker sam fungira kot ugleden izvoznik vina, ne pa uvoznik.

Vse vagone so postavili nato na slepi tir pri glavnem tovornem skladišču. Ker ni bilo pravega lastnika vina, je glavna carinarnica uvedla postopanje, da se vino proda na javni dražbi. Naši strokovnjaki so to vino označili za slabo in neužitno. Procedura za javno dražbo je trajala približno 2 meseca. Za uvoženo vino bi se bila morala plačati carina v približnem znesku 4 milijonov Din.

Nanes kmalu po 8.30 je prišlo pred vagone vina, ki je pokrito z velikimi plachtami, mnogo interesentov, vinskih trgovcev, kakor tudi carinski in železniški uradniki. Odpri so večji sod in vanj položili gumijasto cev, da so povlekli iz sodu nekaj količine vina v poskušnjo. Vino je bilo cikasto. Nekateri, ki so imeli opravka pri vagonih, pa so se skrivaj zmuznili pod plachte in začeli srkati po cevi »banatsko vino«.

Javna dražba je bila prav kratka. Vino se je prodalo celotno, vseh devet vagonov. Vzklicna cena je bila 40 par za kg. Najvišji ponudnik je bil neki ljubljanski vinski trgovec, ki ga je zdrazil za 43.500 Din. Danes je bila šele prva dražba, jutri dopolne se ponovi in kdor bo ponudil še višjo ceno, bo potem njemu vino prepuščeno. Ker je vino slabe in neužitne kakovosti, je izvoz onemogočen. Uporaba tega vina v naši državi bo dovoljena le pod pogojem, da se uporabi v kak drug namen, tako za prekuhanje v žganje ali za kis. Vino ima do 13% alkohola. Tako je končala afera o zaplenitvi ogromnih količin vina na ljubljanskem glavnem kolodvoru.

Prva originalna slika o potresu na Novi Zelandiji: Porušena cesta v Napieru.

Kje bo stal novi ptujski most

Razprava v občinski seji

Ptuj, 3. marca.

Most je velike gospodarske važnosti. In tak most, ki bi ustregel najrazličnejšim zahtevam na ozirom, bo v bližnji bodočnosti potreben tudi čez Dravo pri Ptuj. Tega se zavedata obe najbolj prizadeti občini v Ptuj na eni in na Bregu na drugi strani Drave. Zato sta obe z veseljem pozdravili glas, da bo most zgradila država. Ptujška občina je obljubila te prispevke, če bi se upoštevalo njeno mnenje oziroma vsaj njene želje. Komisija je teren že pregledala. Belgrad baje že priganja tehnike, da čimprej predlože načrte. Glavna in edina ovira do edinosti je bilo prav za prav le vprašanje, kje naj se most zgradi. In če besede, ki so padle na zadnji občinski seji ne varajo, je odpadla tudi ta ovira. Umestno je bilo, da je mestno načelstvo spravilo zadevo na dan v javni občinski seji.

Odsekov poročevalce je povedal, da je v gospodarskem interesu mesta, da se novi most zgradi med železniškim in sedanjim, oziroma naj te, kjer je sedanji. V tem slučaju bi občina prispevala večjo vsoto za napravo tlaku za pešce na obeh straneh mostu. Tudi sicer bi se na druge načine pokazala svojo naklonjenost za to traso. Če bi se pa most postavil pri dominikanski kasarni, pri muzeju, mora sedanji most vsekar ostati. Vendar bi pa mesto na tehnične razloge te proge rado odgovorilo s protirazlogi. Ne spušta se pa zaenkrat v to, da bi prispevalo tudi k tej progi.

Tako odsekovo poročilo! Pričela se je debata, ki je trajala slabo uro. Pokazalo se je, da je bila debata potrebna. Potrebna predvsem zato, ker je ob koncu večina odborikov imela drugo mnenje ko v začetku. Tako je pokazalo glasovanje. V debato so posegli predvsem gg. Brenčič, Pirich, dr. Salamun, Steudte. Lahko je vsak spoznal, da je lega mostu že določena. Občinski odboriki so namreč zatrjevali, da vedo od višjih strani, da bo most tekli pri dominikanski kasarni. Čemu se potem upirati, če bi nasprotna akcija nikakor ne rodila uspeha? Sprijazniti se je treba z načrtom. Če bi se namreč pokazali preveč enostranske, bi most lahko zgradili tudi brez mesta. In če bi tak most po obsegu odgovarjal mestnim željam, se ne da ravno trditi, če pa sodeluje mesto, ono lahko nasvetuje širino več kot 6 metrov. Če ono pomaga pri gradnji, se bodo najbrž zgradili tudi pločniki za

„Za se zahtevam najstrožjo kazen!“

Mož, ki je opeharil Slovence in Ruso

Belgrad, 3. marca.

Pred mestnim sodiščem se je zagovarjal zanimiv človek Branko Stanković, ki pravi, da je trgovec iz Zemuna. Prav za prav pa ni trgovec, pač pa se je zanimal za trgovino in se zato nazival za trgovca. Tudi ni prvi pred sodniki, ampak se je že pred dvema letoma zagovarjal za več kaznivih dejanj, obsojen pa je bil tedaj samo za pet zadržev na 15 mesecev zapora. Njegova specialiteta je bila, da je spomagal ljudem do zaslužka. Zahteval je od njih kavejo in jih je sprejemal v službo. Tako je najprej naletel na dobrodušnega Slovence Aleksandra Babiča, kateremu je obljubil, da mu bo dal v komisijko prodajo mast. Za to pa bo Babič poleg zaslužka v denarju imel pri njem stanovanje in hrano. Zgovorjena sta tudi bila, da bo dobival mesečno plačo nekaj nad tisoč dinarjev.

Dobrodušni Slovenec Babič tako le opisuje sodniku vso zadevo:

»Tako sva se dogovorila. Pa sem prišel danes in ni bilo nič. Jutri zopet tako. Čez nekaj dni zopet tako. In tako štirinajst dni ni bilo nič dela zame. Obljubil mi je bil stanovanje, potem pa se je začel izgovarjati, da pri njem ne morem stanovati, ampak naj grem stanovat v Belgrad. Sel sem v Belgrad stanovat, na hrani pa sem bil nekaj dni še pri njem. Hodil sem k njemu jest, on mi pa ni niti fika ni dal od tega, kar mi je bil obljuboval. Pač pa me je njegova mati nekega dne spodila iz hiše, češ: Ne vem, kaj imaš ti z mojim sinom. Ne morem te več koštitati!«

Stanković odgovarja, da je Babiča vrgla iz stanovanja Stankovičeva žena in ne mati. Sicer pa

»je vse dobil od mene«. »Kaj morem jaz za to, če ni bilo vedno posla!«

Drugi podoben slučaj se je zgodil z Rusom Aleksandrom Babilovom, ki je iskal zaslužka in je bil ves srečen, ko se mu je pri Stankoviću ponudila prilika, da bi nekaj zaslužil. Kajpada je tudi Rus moral dati kavejo, kakor jo je poprej dal Slovence. In tudi Rus je bil prav tako opeharjen.

Sodnik obtožencu: »Paži, ti si že enkrat bil obsojen in prebere razsodbo apelacijskega sodišča.«

»Da, to je bilo, toda že davno. Ne spominjam se več.«

»Kako je to, da se ne spominjaš obsodbe in prestopka, dobro se pa spominjaš nosača št. 10, o katerem si poprej pripovedoval.«

»Ja, ampak s tem nosačem sem vedno skupaj delal. Prosim vas, gospod sodnik, pogledajte no, če je tista obsodba postala že izvršena.«

»Kako, niti tega se ne spominjaš več?«

»Saj imam pravico, da je bilo to že davno — pred dvema letoma.«

Ko so prestopki Stankovičevi ugotovljeni, je bilo dokazovanje zaključeno, nakar sta začela govoriti zastopnika Babiča in Babilova, ki sta zahtevala, da mora Stanković povrniti tožiteljema kavejo in škodo ter da zasluži najstrožjo kazen.

Nato sodnik vpraša obtožence: »Kaj pa ti, Stanković, imaš na koncu še kaj pripomniti?«

Stanković cinično odgovarja: »Jaz? V vsem se strinjam z besedami zastopnikov svojih tožiteljev. Sicer bom pa kavejo vrnil, a zase zahtevam najstrožjo kazen...«

No, in sodišče je njegovi želji ugodilo ter ga obsodilo na dve leti strogega zapora.

Kaj pravite?

Zakaj pa vi pri »Slovenec« niste nič pisali o tistem imenitnem balu, ki se je zadnjo soboto na njem vrtila »ekskluzivna in izbrana družba« tam o kaznivih prostorih? Vidite, da niste sodobni! Mi, ki smo sodobni in tudi kaj imamo, vam to zamerimo, da luke reči z molkom ignorirate. Saj je bil ta bal sredi posta vreden vse pozornosti. Pred puštom nore tisti, ki imajo malo ali pa nič. Med lake se nas eden ne bo mešal. Mi, ekskluzivni in izbrani, ki imamo, mi se slejkoprej zbiramo v Kazini o postu, da na zunaj bolj poudarimo sebe in svojo veljavo. In vi pri »Slovenec« niste imeli niti besedice poudarka za nas!

Poglejte druge ljubljanske dnevnike, kako so pohvalili ta bal. Jutrarnja in večerna izdaja »Jutro« n. pr. je znala pravilno oceniti nacionalno in kulturno pomembnost kazinskega bala sredi posta. Le berite, kaj piše »Jutro« večerna izdaja od ponedeljka! Če ste prezir, vam povem jaz, ki take reči izrežujem. Takole piše: »Gospoda so bila res ekskluzivna in izbrana, a časi so že taki, da se je upravičeno separirala. Pravico ima vsak, da si poišče družbo, kakršna mu prija.« Vidite, tako je! Seveda vi pri »Slovenec« vidite le tiste brezposelne, pa mraz, pa krizo, pa težave, pa cerkev, pa molitev. To je vendar dolgočasno za človeka, ki potrebuje roževdila. Izbrali smo si družbo, ki nam prija ter se ne menimo za ves svet. Zato pa je lahko goste s ponosom sprejemal vrh stopnic impozanten porir v gala ter jih je potem g. Ag. Praprotnik vodil v krasne dvorane k plesu in bufetu.

Ta bufet! »Jutro« večernik ga je popisal strmečemu občinstvu. Ljudem iz ulice se niti ne sanja ne, kake dobrote so to bile, pa kako poceni — sploh pa nas eden niti vpraša za ceno. In toleto dam! Pa pustimo to. Vi pri »Slovenec« ste premalo sodobni, da bi vse to zapopadli. Vi ste taki kakor tista »nasa«, »profanum vulgus«, ki za luke reči nima smisla. Ja! Post je res sedaj! Nas to nič ne briga! Ljudje res stradajo. Nas to nič ne briga! Nekaj delavcev smo iz svojih tovarn in podjetij reducirali. To nikogar nič ne briga! Ali smo mi krivi krize?

Vprašam vas: Ali naj se zaradi takih lapalij, ki se nas prav nič ne tičejo, odgovemo zabavi, kakršna nam prija in kadar nam prija?

Kdo to pravi?

† Erich Wasmann

V zavodu sv. Ignacija v Valkenburgu na Holandskem je umrl 28. februarja zvečer daleč po svetu znani jezuit p. Erich Wasmann v 72. letu starosti. Rajni je bolehal v zadnjem času na močni srčni slabosti, ki ga je tudi resno ovirala v njegovem znanstvenem delu. Zato njegova smrt ni našla neprimernega ne njega ne njegovih prijateljev.

Erich Wasmann je bil rodom Tirolec in sicer iz Bergena pri Meranu. Že s 16 leti je stopil v Jezusovo družbo (1875). Postal je zgodaj sodelavec znane revije »Stimmen aus Maria Laach«, ki izhaja sedaj pod naslovom »Stimmen der Zeit«. Ze tu se je pričel udeleževati kot resen naravoslovec, kar je ostalo več ali manj njegovo življenjsko delo. Njegova specialna raziskavanja so se tikala življenja mravelj, termitov in njihovih gostov. Izdal je več znanstvenih del, ki služijo danes za osnovo nove znanstvene panoge v zoologiji. V celoti je izšlo 288 razprav izpod njegovega peresa. Knjiga »Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie« (Herder, Freiburg) je sploh prva od katoliške strani napisana večja biologija. V vsem znanstvenem svetu so vzbudila njegova predavanja o problemu evolucije, ki jih je imel v Berlinu, velikansko zanimanje. Od leta 1910. je bil pater Wasmann v Valkenburgu, kjer je napisal več poljudnih spisov iz naravoslovja.

S p. Wasmannom odhaja v večnost znamenit katoliški znanstvenik, ki se je odlikoval z brezprimerno pridnostjo, širino obzorja in veliko pisateljsko nadarjenostjo, ki jo je vselej uporabljal za zmago resnice. Zapustil je še mnogo spisov v rokopisu, ki jih bo jezuitski red dal na razpolago v proučevanje.

Na poti na obisk ponesrečil

Murska Sobota, 2. marca.

Ropoša Matija iz Dolice ima v Avstriji sorodnike. Ker jih že precej dolgo ni videl, jih je nameraval sedaj v teh »brezdelnih dnehi« obiskati. Vkljub neprijetnemu vremenu in slabi poti je uinako krenil na pot. Hodil je sicer težko, a za silo je šlo. Težave pa so se začele, ko je prišel do hriba. Pot je bila spolzka in revež se je moral na vse strani lovit, da ni padel. Hipoma pa ga je zadela tudi ta nesreča. Ko je nekoliko neprevidno stopil, mu je spodrsnilo in revež se je zvalil po tleh. Padec je bil nearečen. Mož se je močno pobil, razen tega pa si je tudi strl roko. Na obisk seveda ni več mislil. S težavo se je dvignil in žalostno korakal proti domu. Takoj so ga spravili v tukajšnje bolnišnice.

Drobline iz ljubljanskega proračuna

Ljubljana, 4. marca.

Proračuni so zrcala javnega gospodarstva; mestni ljubljanski proračun velja to še posebej. Kdor pregleduje ta proračun, mu mora priti na misel, da so se s stabilizacijo proračuna stabilizirale tudi vse napake, ki že nekaj let sem tvorijo predmet javne kritike mestnega proračuna. Vzpričo velikih števil v proračunu so te napake majhne in za ves proračun ne bistvene, vendar pa zelo, zelo značilne za način mestnega gospodarstva. Ali ni značilna samo konstatacija, ki si jo dovoljujemo ob tej priliki, namreč, da ljubljanski davkoplačevalci s svojimi neposrednimi davki pomagajo vzdrževati — ogromno premoženje mestne občine, mesto, da bi to premoženje s svojimi dohodki lajšalo bremena mestnega prebivalstva.

Mestna poslopja in zemljišča, vredna baje okoli 300 milijonov Din so še vedno pasivna. Pro-

Ljubljana

Mesto in Golovec si podasta roke

Prebivalci, pa tudi prijatelji idiličnega Golovca in Podgolovca smo z velikim zadoščenjem brali v »Slovenec« poročilo, da je to pot v mestnem proračunu tudi kredit za brv čez Grubarjev kanal. Ta brv je za Hradskega vasa ogromnega pomena, saj jo bo po najkrajši črti zvezala z mestnim središčem.

Prebivalci Hradskega vasi si z vsemi silami prizadevajo, da bi napredovali in dvignili svojo naselbino; dejansko danes ne najdete tu nobene tako zanemarejene hiše, kakor jih je še mnogo v večji bližini centra. Toda za velike investicije nima skoraj nihče poguma, ker ob sedanjih prometnih razmerah ni nade, da bi se obrestovalo. In vendar bi mogel biti Podgolovec z Golovcem ena najlepših in napravljenih točk Ljubljane. Kar bo mestna občina storila za Hradskega vasa, se bo mestu obilo vračalo.

O gospodu podžupanu Jarcu je znano, da v

Kaj bo danes

Drama: Zaprtlo.

Opera: Luiza. Premijera. Izven. Nočno službo imata de-es lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

»Ljubljana« ima drevi vajo mešanega zbora. Udeležba za vse pevce in pevke strogo obvezna. — Pevovodja.

»V kraljestvu zdravja in židane voljec oomo na XIX. prosvetnem večeru, ki bo v soboto, 7. marca 1981 ob 20 v veliki unijski dvorani. Ta dobrodelna prireditel vse vrši v korist počitniške kolonije, ki jo vsako leto v velikih počitniških z velikim uspehom prireja Slov. kršč. ženska zveza v Ljubljani. Pisan program tega večera bodo izvajali udeleženci lanske počitniške kolonije na Homcu. Prvi del programa obsega izvirno igrice »V kraljestvu zdravja in židane voljec«, katero je spisal priljubljeni mladinski pisatelj Mirko Kunčič. Poleg otrok počitniške kolonije nastopi mogočni kralj Zdravje s svojo ljubeznivo princesko Židano voljo, slavnostni govornik Gozdni mir, nagajiva Bistra sapica, dobrodelna Planinski zrak in Solnčni žarek. Besedo ima sitna teta Cmera in kraljica Polezen, ki jo spremljajo Beda, Glad, Slepota, Deklica, Obup in Smrt. V drugem delu pestrega programa nam isti avtor v 10 pisanih prizorčkih kaže »En dan v počitniški koloniji«, kjer poleg naštetih se znajma živahnih pobežev in veselih pastirčkov s svojimi piščalkami in orglami. Da bodo nad vse ljubki napevi, ki poživljajo vso igrice, res najboljši, nam pove že ime našega znanega komponista St. Premrla. Brez ranjaja otrok tudi ni pravega veselja v »Kraljestvu zdravja in židane voljec in če še povemo, da bo sodelovala tudi godba »Zarja«, mora biti vsakomur jasno, da bo ta večer nad vse lep! Vabimo vse, da obiščete to lepo dobrodelno prireditev. Starši, pripeljite s seboj svoje otroke! Vstopnice po 20, 15, 10, 5 in 3 Din bodo že jutri 2. marca v prodajalji v unijski trafiki.

»Jubilej. Danes obhaja 40letnico svoje službe kot cerkovnik in mlrliški ogledovalec v Štepanji vasi pri Božjem grobu g. Jakob Potokar. Mož je star že 75 let, pa je še vedno zdrav in čil. Bog ga ohrani še mnogo let!

»Samaritanski tečaj krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani se začne danes ob 7 zvečer v dvorani Mestnega doma. Vsi priiglašenci in oni, ki se hočejo še priiglasiti, naj pridejo ob pol 7. — Odbor.

»Prosvetni večer, ki bi se moral vršiti 6. t. m. se preloži za en dan in bo v soboto ob 8 v veliki dvorani hotela Union, ko bodo naši malčki igrali igrice »V kraljestvu zdravja in židane voljec«. Čisti

račun izkazuje 360.000 Din primanjkljaja. Tako je na pr. »Mladik«, od katere nima ljubljansko prebivalstvo nobene koristi, temveč le hčere bogatejših ljudi z dežele, pasivna še vedno za 10.000 dinarjev.

Podturnska grajsčina, ki bi morala vsaj nekaj nesti mestni občini, je pasivna tudi za 10.000 Din. Hotel Tivoli pa je aktiven — vendar enkrat, hvala Bogu, — samo za 17.000 Din. Če bi mestna občina nastanila v tem prostornem poslopju nekaj strank brez stanovanja, bi ji to neslo vsaj trikrat toliko.

Vse stare hiše mestne občine, ki jih ni treba več amortizirati, kakor v Slomškovi ulici 17, na Vidovdanski cesti 12, na Grudnovem nabrežju 15, 17, 19, 25; v Strelški ulici 16, 18; v Prečni ulici 2; v Tržni ulici 1; na Celovski cesti 94; v Hradskega vasi 64; v Građaški ulici 18; v Vrtni ulici 10; na Stolbi 4 itd. so pa aktivne za tako male zneske, da bi se jih sploh ne splačalo vstavljati v proračun, ali pa so celo pasivne — kljub visokim najemninam, ki jih stranke, — ne vse, seveda — plačujejo. Iliša v Trnovskem pristanu št. 3, zgrajena iz stare barake, kjer je na tesnem 11 strank, pa je aktivna za 9900 Din! Če hočete, morete z mirno dušo reči, da stranke v tej zaslieni zgradbi plačujejo primanjkljaj v Podturnski grajsčini, ki znaša prav toliko!

Iz proračuna za zdravstvo je dalje razvidno, da namerava mestna občina še vedno oddajati vožnje z rešilnim vozom v zasebno režijo, čeprav je vsej Ljubljani jasno, da bi prišlo mestni občini ceneje, če bi vozila v lastni režiji.

Javna kopališča so vsa zelo pasivna, dasi tega ne bi bilo treba. Zasebna kopališča niso pasivna! Ljudsko kopališče v Prečni ulici je pasivno za 47.000 Din, letno kopališče ob Ljubljani za 85 tisoč Din, kopališče na Taboru, za katerega ne ve živ krst v Ljubljani, razen nekaj izjem, je pasivno za 47.500 Din, pa saj to ni čudno, če mora mestna občina plačevati 43.000 Din letne najemnine za to kopališče; kopališče v Mednem bo tudi letos še vedno obteževalo mestni proračun za 11.751 dinarjev.

V poglavju »Solstvo«, ki sicer ni bogve kaj izdatno dotirano, še vedno obremenjuje ženska realna gimnazija mestni proračun za skoro 1 milijon 300.000 Din. Torej ni uspela akcija za poddržavljenje te gimnazije! Mestna gospodinjstva šola pa izkazuje 11.000 Din pasive, čeprav nimajo široki sloji mestnega prebivalstva od nje prav nič.

Poglavje, ki z izredno naglico narašča v mestnih proračunih zadnjih let, je prenešeni delokrog. To pa ni krivda mestne občine, ki mora samo v letošnjem proračunu plačati za državno policijo 1.200.000 Din več, kakor lani. V tem poglavju so sploh najbolj občutna bremena, ki jih je morala mestna občina prevzeti od države.

Navedli smo samo nekaj takšnih, ki jih mestno prebivalstvo že pozna in jih tudi obsoja. Mnogo vode bo še preteklo po Ljubljani, predno bodo te in take male, a značilne napake odpravljene iz ljubljanskih proračunov. To pa ne bo prej, preden ne bo v temeljih izmenjan sedanji sistem v občinskem gospodarstvu. Do tedaj pa ni upanja na boljše!

polni meri ceni veliki pomen Golovca za bodoče mladinsko-socialne ustanove ljubljanske občine in za ljubljanski tujski promet. Naj bi njegovo delo dovedlo do tega, da bi mestna občina slednji priznala Hradskega vasa za svojo zakonito hčer in tako zanj tudi skrbela. Napravite še letos brv, razširite cesto, izpeljite kanalizacijo do konca, pa bo Ljubljana bogatejša za točko, nad katero se bodo radovali domačini in tuji.

Prebivalstvo Hradskega vasi priznanje in skrb mestne občine tudi zasluži. Tu ni nikake sodrge, ki bi delala občini preglavice, tu žive samo pridni, prizadevni ljudje — posestniki, obrtniki, uradniki in delavci, ki si s poštenim delom služijo svoj kruh in plačujejo davke. V resnici je čas, da se mestna občina slednji zavzame tudi za ta del Ljubljane in poskrbi, da si mesto in Golovec slednjič čez Grubarjev prekop podasta roke, kakor sta bila že nekoč po gradu tesno zvezana.

dobiček tega večera je namenjen v korist počitniške kolonije, ki jo vodi Slov. kršč. ženska zveza v Ljubljani ob poletnih mescih v lepem Prosvetnem domu na Homcu. Opozorjamo na to prireditel vse naše cenjene obiskovalce prosvetnih večerov.

»Mohorjani pohitite z naročilom za družbo sv. Mohorja, ki pripravlja za 1.1931 krasne publikacije. Naročila se sprejemajo v Ljudski knjižnici Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 5, vsak dan od 8 do 12 in od 2 do 6.

»Peto predavanje slavističnega kluba se bo vršilo v nedeljo, 8. t. m. ob pol enajstih dopoldne v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Predavatelj je tokrat g. prof. France Vodnik, naslov predavanja: »Sodobni umetniški nazor«. Vstop prost.

»Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske proslavi 80letnico skladatelja P. Hugolina Sattnerja na koncertu, ki bo v četrtek, dne 12. t. m. v Unijski dvorani. Koncert otvori pomnoženi operni orkester z Beethovnov overture Leonora št. 3, op. 72. Overture izvajata operni orkester in orkestralno društvo Glasbene Matice, pod vodstvom ravnatelja Poliča. Po overture bo imel slavnostni nagovor župnik frančiškanske cerkve, prečistiti gospod dr. P. Gvido Rant, zatem pa se izvajata najboljši Sattnerjevo delo »OLJKE« za soli, zbor in orkester. To delo je Glasbena Matica izvajala prvič aprila leta 1914, na treh zaporednih koncertih z ogromnim uspehom. Sedaj ponavlja to delo v proslavo 80letnice odličnega slovenskega komponista. Predprodaja vstopnic v Matici knjižnici.

»Gospa Pavla Lovšetova zapoje v I. delu svojega petkovskega koncerta naslednje pesmi: Smetana: Pomlad ljubezni; Čajkovski: Zakaj, in iz Novakovega cikla Erotikon: Ljubeznostno slavlje. Nato zapoje Romanco skladatelja Leroux: Večer na Nilu s spremljevanjem violine in klavirja. Violinsko spremljevanje oskrbi konservatorist Pfeifer, klavirsko pa g. Marijan Lipovšek, ki spremlja sploh vse točke programa na klavirju. Nato sledi Kienzl: Kar po prstih, Marxova: Beneška uspa-vanka in Glierova: V jutranji zarji. Te pesmi poje ga. Pavla Lovšetova, dočim je prepuščen tretji nastop v I. delu gđ. Majdi Lovšetovi. Gospodinja Majda zapoje Schubertovega Radoveda in pa Pažovo kanceno iz Verdijeve opere Ples v maskah. Tak je I. del koncerta. Programne točke II. dela priobčimo v II. številki.

»Iz policijske torbe. Kjer je dosti gneče, imajo žepni tatovi lahko delo. Na kuharski razstavi pa je bila gneča in umevno je, da so se med številnim občinstvom znašli tudi razni zlikovci. Do sedaj so bile ugotovljene tri žepne tatvine na tej razstavi. — Z doma je pobegnil 26 letni Josip Polak z Rudnika št. 48. Polak je duševno bolan, pa ga je morala zaradi pomanjkanja prostora bolnišnica na

Po hripi treba okrepiti telo

čegar moč je izčrpana. Koncentrirana naravna krepilna hrana

OVOMALTINE

kot dopolnilo vsakdanje hrane, je okusna in lahka jed, ki krepi telo, pa ne preobtežuje želodca.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specializiranih trgovinah: mala skatija Din 16.—, srednja skatija Din 32.—, velika skatija Din 56.—, ekonomični zavoj Din 100.—.

Studenca izročiti v domačo oskrbo. Polak je velike postave, svetlih brk in nosi bolniško obleko.

»Zvezdo podirajo? Med vpokojenci in starimi znanci Zvezde se je te dni širila žalostna novica, da bodo vendarle podirli staroslavno Zvezdo in da bodo častiljivi kostanji padli pod sekiro mestnih delavcev. Res so začeli delavci mestne vrtinje že v ponedeljek podirati nekatere stare in trhlene kostanje. Do večerj so jih na raznih krajih podirli samo pet, ki niso bili več življenja zmorni. Drugače bo Zvezda še nekaj časa ostala neizpremenjena.

»Nesreča pri telovadbi. Pri sokolski telovadbi v Mostah se je v torek zvečer težje ponesrečil 20letni delavec Ivan Česnik iz Vezne ulice 2 v Zeleni jami. Poškodoval se je na vratu in je bil prepeljan v bolnišnico.

»Srajce, sportne in modne, kravate in nogavice, v krasni izbiri in najceneje pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

»Damsko perilo, moderne bluze, torbice flor nogavice in rokavice, najsolidnejše cene pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Jesenice

Smrtna žetev je bila zadnje dni na Jesenicah precej obilna. Poleg par otrok je umrl tudi tovarniški upokojenec g. Biček. Pokopali so ga v soboto popoldne na jeseniško pokopališče. Na zadnji poti mu je igrala godba Krekovega prosvetnega društva. — Raz občinsko hišo je vihrala v soboto in nedeljo žalna zastava. Umrl je namreč dolgoletni občinski odbornik in upokojeni železniški skladničnik g. Jos. Pintar. V nedeljo popoldne so ga pokopali v njegovem rojstnem kraju Kranjski gori. — V Kurji vasi je umrl mladenič Krušič, ki je bil obratni zaupnik v tovarni. Pri pogrebu mu je igrala godba kovinarjev. — V tovarniški bolnišnici je umrl Anton Grile, vojni invalid, že itak slaboten in tuberkulozen si je v tovarni elektrod na Dobravi bolezen še poslabšal. Pokopali so ga na Koroško Belo. Vsem daj Bog večni mir!

Kranj

Občni zbor »Krožka prijateljev Francijec« v Kranju se bo vršil v četrtek 12. marca ob pol 21 v salonu hotela pri Jelenu z naslednjim dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev novega odbora in nadzorstva. 5. Slučajnosti. — Tajnik.

Kamnik

Umrl je g. Košir Leopold v starosti 73 let. Zadnja leta je bil popolnoma slep. Lansko leto, ko je ugodna kamniška trdka Jos. Klemenčič št. slavila 30letnico obstoja, se ga je g. Klemenčič spomnil z raznimi darili v obliki, živemu in tudi nekoliko v gotovini; kajti g. Košir je bil prvi kupec te trdke. Naj bi svoje jubileje še druge trdke na tak človekoljuben način proslavile.

Domžale

Prosveta. »Krivopriječnik«, narodno igr v 6 dejanjih vprizori v nedeljo 8. t. m. ob 3 popoldne v Društvenem domu katoliško izobraževalno društvo. Čisti dobiček je namenjen Dobrodelnemu domu. Prihodnjo nedeljo 15. t. m. vprizore domžalski obrtniki v Godbenem domu romantično igrice »Pot okoli zemlje v 80 dnehi«. Predstava se vrši v korist Godbenemu in Dobrodelnemu domu v Domžalah, zato se pričakuje obilen poset te zanimive igrice.

Občni zbor SK Diska se je vršil v nedeljo 1. t. m. ob obilni udeležbi športnikov. Izvoljen je bil stari odbor z malo izpremembo. Ustanovljen je tudi motociklistični odsek.

Poskušeni vlom. V noči na ponedeljek je neznan vlomilec vplnil v gostilno »Pri Matijasu« v Trzinu. Posrečilo se mu je priti skozi veando v hišo, toda bil je od domačih prepojen. Odšel ni ničesar.

Litija

Okrajni cestni odbor je razpisal službo tajnika ter je tozadevno prošnjo treba vložiti tekom 14 dni pri cestnem odboru. Pogoji: kvalifikacija za uradnika III. kategorije. Dalje je okrajni cestni odbor razpisal dražbo gramoza za posipanje vseh banovinskih cest v okoliš Litija za nedeljo 15. t. m. ob 8 dopoldne v občinski pisarni v Litiji.

Občinska seja. V četrtek popoldne se vrši občinska seja, na kateri se bo obravnavala obracun za l. 1930. Potem bo izvoljen tudi občinski blaginjak, ki bo obenem blaginjak cestnega odbora. Na dnevnem redu je tudi volitev odsekov, in sicer finančnega, gradbenega in električnega. Pred sejo pa se vrši v šoli sestanek vseh občinskih odbornikov in predstavnikov trgovstva, industrije in drugih javnih delavcev, na katerem se bodo obravnavala preča gospodarska vprašanja. Ta sestanek se vrši pod predsedstvom glavarja g. Franca Podboja.

Novo mesto

Nastop »Gorjancev«. V nedeljo 1. marca zvečer smo imeli zopet priliko poslušati naše pevsko društvo »Gorjanci«, ki je sedaj edino te vrste v Novem mestu. Nastopilo je s programom, sestavljenim iz samih starih, že davno pozabljenih pesmic. Po dolgem času so se prikazale na odru pesmarice Mohorjeve družbe in zadonele so pesmi starih komponistov kakor Försterja, Hajdriha, Sattnerja, Ipavca, Volariča, Vilharja, Aljaža itd., katerih smo si že tako želeli. Želimo, da bi se zbor kmalu zopet pojavil pred nami ter nam nudil vsaj za konec sezije še en tak užitek kakor v nedeljo.

Umrla je dne 2. marca v St. Vidu ob Glini na Koroškem gospa Antonija Rauth, soproga vladnega svetnika in sestra novomeškega lekarnarja g. Josipa Bergmana. Naj počiva v miru!

Maribor

□ Kraljica Marija Mariborskemu avtoklubu. Predsednik avtokluba g. Ferdo Pinter je prejel od maršala dvora tole brzojavko: Po nalogu Nj. Vel. kraljice mi je čast izraziti zahvalo za izjavo udanosti in zvestobe, odposlanih z letošnjo občno zboru avto-kluba kraljevine Jugoslavije, sekcija mariborska. Minister dvora B. D. Jevtič.

□ V klubu slov. kat. akad. starešinstva je imel v tork zvečer predsednik mariborske Prosvetne zveze dr. J. Hohnjec zelo izbrano ter informativno predavanje o organizaciji narodno manjšinskega dela. Izvajal je med drugim: pri drugih narodih, ki so številnejši in močnejši nego mi, opazamo sistematično delo na polju narodno manjšinskega problema, in sicer v teoretičnem in praktičnem pravcu. V Nemčiji je večje število znanstvenih institutov za proučevanje narodno manjšinskega problema, osobito vprašanja obmejnih Nemcev in Nemcev v inozemstvu. Vzponedno z naučnim proučevanjem gre prakti na delo za rešitev nemških narodnih manjšin po raznih državah. Slične institute imajo Nemci v Avstriji, Poljaki v Varšavi, Madžari v Budimpešti in tudi bratje Čehi, ki so si ustanovili posebno češkoslovaško društvo za študij narodno manjšinskih vprašanj. To društvo izdaja posebno glasilo, v katerega prvi številki je sam državni predsednik Masaryk podal izjavo o važnosti narodno manjšinskega problema. Kaj pa mi Slovenci, Hrvati in Srbi? Kje je naše sistematično delo na tem polju? Kje je naš narodno manjšinski institut? Pomniti je: Roma deliberante Saguntum perit. — Predavateljica izvajanja so sprejeli navzoči z velikim odobravanjem.

□ 11. III. 1931 — »Vnebovzvetje«.

□ Prosvetnega večera v dvorani Prosvetne zveze drevi ne bo. Prihodnji prosvetni večer danes teden.

□ Zaključne predstave zvočnega filma »Vihar nad Mt. Blanc« bodo danes v unionskem kinu. Ob 15 bo posebna predstava za dijaško mladino. Ob zaključku predvajanja navedenega filma lahko rečemo, da ga ni bilo v Mariboru zlepa zvočnega filma, ki bi bil povzročil med obiskovalci kinskih predstav toliko zanimanje.

□ Ljubljanski literatje nastopijo. Jutri zvečer bo v kinu Apolo literarni večer, ki ga priredi v okvirju mariborske Ljudske univerze skupina šestih mladih pisateljev. Nastopijo z recitacijami svojih del France Vodnik, predsednik ljubljanske sekcije »Pen Klub«, Anton Ocvirk, Alfonz Gspan, Ludovik Mrzel, Rudolf Kresal in Mile Klopčič. — Ljubitelji slovnosti!

□ Smrtna kosa. V starosti 46 let je umrla gospa Elizabeta Koška, vdova Kuhar, soproga tovarnarja in trgovca. Podlegla je dolgotrajni zdravniški bolezni. Pokojnica je bila v Mariboru obče čislana; zlasti pekočem so bila vedno odprta vrata njenega stanovanja. Pogreb blage pokojnice bo v soboto ob pol 17 iz kapele na mestnem pokopališču v Pobrežju. — V Frankopanovi 39 je umrla Jožeta Furman, vdova po mestnem stražniku, stara 55 let. Pogreb bo danes popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Pokojnicama bodi ohranjen časten spomin, težko prizadetim rodbinam naše sožalje.

□ Ilirija v Mariboru. V nedeljo gostuje v Mariboru SK Ilirija proti ISSK Mariboru. Pričetek igre ob 15 na Mariborskem igrišču. Postava moštva SK Ilirije je tale: Malič-Strehar, Berglez-Unterreiter, Varšek, Pogčnik-Ice, Košak, Oman, Pfajfar, Daberlet. ISSK Maraton: Koren-Domicelj, Berloncelj I-Ivič, Konič, Petan-Stare, Bertoneelj II, Kirbiš, Priveršek, Hreščak.

□ SSK Maraton, lahkoatletika sekcija. Drevi ob 19 sestanek lahkoatletičke sekcije v klubovnih prostorih Aleksandrova 6/L. Važno za vse lahkoatlete. Kdor še ni izpolnil prijavnice, jo lahko izpolni takrat.

□ Sumljive fotografije plošče z negativi 100 dinarskih bankovcev in 50 šilingov so našli pri 62 letnem Francu R. Predali so ga sodišču.

□ Hud ožem: z nožem naaden, ker je branil mater. V bolnišnico so prepeljali 18letnega Franca Lešnika, tesarskega vajenca iz Jablance. Njegov ožem mu je bil prizadel rano v levo ramo, ko je hotel braniti svojo mater. Zadevo preiskuje orožništvu.

□ V študijski Ljudski univerzi predava drevi ob 19 prof. Gustav Šilih o vzgoji otroka v predšolski dobi.

□ Krstna predstava izvirne drame mariborskega književnika in časnikarja R. Rehara »Učlovečenec« bo prihodnjo soboto v tujakšnem teatru. Rehara »Učlovečenec« je misterij v 16 slikah. V igri nastopajo On, Ona in otrok. Način uprizoritve bo nekaj posebnega v zamisli in izvedbi ter bo odersko izkoriščel tudi prostor za orkester, odkoder se bodo igralci pojavljali na prizorišču. V glavnih vlogah nastopita E. Starčeva in V. Skrbinašek, dočim je režija v rokah talentiranega mladega režiserja H. Tomasiča. Za uprizoritev je med mariborskim občinstvom, zlasti pa v krogih avtorjevih prijateljev opaziti prav živahno zanimanje.

□ Pri Mariborski koči bo v nedeljo šaljiva šatfeta tekma »dilarjeve«, ki jo priredi zimsko-sportni odtsek mariborske podružnice SPD. Ob tej priliki vozi v soboto ob 14 izpred Velike kavarnne mestni avtobus, ki pojde do Reke, od koder bo tudi v nedeljo ob 18 odpeljal smučarje nazaj v Maribor. Voznina tja in nazaj 20 Din. Nadalje informacije v sportni trgovini Divjak na Glavnem trgu.

□ Nove obrtne pravice. V preteklem mesecu se je izdala obrtna pravica sledečim tividkam: Vidovič, urar, Gosposka ul. 26; Peklar, trgovina z mesanim blagom, Vrtna ul. 9; Babnik, nakupovanje ter prodaja perutnine, Milnska ul. 10; Tvrđka »Desac«, družba z o. z., podružnica trgovine z motornimi vozili, Trg Svobode 6; Vidovič, žaganje drv, Zrinskih trg 6; Tvrđka Koren & drug, trgovina z mesanim blagom, Koroška c. 47; Potočnik, trgovina z mesanim blagom, Koroška c. 34; Likavec, brivec, Slomškov trg 5; Kliček, mesar in prekajevalec, Aleksandrova c. 83; Sunko, mesar, Frankopanova c. 55; Raušl, kovač, Pristaniška ul. 7; Germ, trgovina z jajci, Smetanova ul. 48; Pinter & Füssel, trgovina s tehničnimi predmeti, Vodnikov trg 5; Kovač, pomnoževanje na matričnem aparatu, svetlobno prisanje in načrtno pretiskovanje, Krekova ul. 6; Marmolija, izolacija stavb s »Con oc« produkti Cankarjeva ul. 26; Tvrđka J. Hutter in drug, tovarniško proizvajanje in izdelovanje bombaževih hlače, Motherjeva ul. 38; Copič, drobljenje kamna, Vrbanova 12; Petrovič, ropnik, belošivanje, pretiskanje in vezenje, Slovenska ul. 20; Ljudska tiskarna d. d., trgovina s školskimi in pisarniškimi potrebščinami, Slomškov trg 6; Stenbächer, izdelovanje sadnih sokov, konzerv ter brezalkoholnih pijač pod imenom »Mallina«, Industrija sadnih izdelkov, Taborska ul. 22; Golešček, izdelovanje kemično-tehničnih izdelkov pod imenom »Kemindustrija«, Meljska 5; Tvrđka »Bata« d. d., trgovina s čevlji in usnjem, Aleksandrova c. 7; Perc, trgovina z glasbenimi instrumenti in potrebščinami, Gosposka ul. 34; Stugger, ključavničar, Slovenska ul. 26; Smrekar, mesar in prekajevalec, Aleksandrova c. 53; Novak, šivilja, Aleksandrova c. 6; Kalmus, pekar, Kamniška c. 5; Dufek, slaščičar Stolina ul. 6.

Meteor uničil hišo in družino

Newyork, 2. marca.

V državi Arizona je nenavaden naraven dogodek povzročil smrt treh oseb. Blizu mesta Prescott je padel na zemljo velik meteorit, ki je uničil hišo ondotnega gozdarja. Kakor cenijo doslej, je kamen, ki je padel na zemljo, tehtal kake 3 do 4 tone. Ko je meteorit padel na zemljo, so njegovo padanje opazovali več sto kilometrov naokoli. Velika svetloba je spremljala padec. Še več sekund pozneje je bilo po zraku videti kakor nekako svetlobno stezo, po kateri je padal meteor. 300 km stran od kraja, kamor je padel kamen, so seizmografi zaznamovali potresni sunek. Tudi grmenje so baje slišali daleč naokrog.

Dva dneva kasneje je prišlo v Prescott poročilo, da je meteorit padel v velik gozd, nedaleč od mesta, ter da je napravil v zemlji ogromno jamo. Pri padcu je zdrobil orjaška drevesa kakor žve-

plenke ter jih potegnili s seboj v globočino. Kakor kažejo zlogljeni ostanki, je od vročine zarež meteorit zažgal več dreves. Pri padcu je potegnili s seboj v brezno tudi gozdarjevo hišico, v kateri sta bila poleg 51 letnega očeta tudi njegova dva sinova. Hiša je popolnoma zdrobljena in se doslej ni posrečilo najti nje enega od treh mrtličev. Sploh je vprašanje, če jih bodo mogli najti, kajti treba bi bilo iz globočine dvigniti težki kamen. Jama, ki jo je napravil meteorit, ko je padel na zemljo, je kakih 150 metrov široka in kakih 6 metrov globoka.

Padanje meteorskih kamnov izpod neba ni redek pojav, kajti vsak dan jih pade zelo veliko. Toda večina so majhni in komaj nekaj dekagramov težki. Veliki meteoriti so razmeroma redki. Ker pokriva 71 odstotkov zemeljske površine voda, meteoriti kajpada velicina padajo v vodo. Takli pa, ki padejo na suho zemljo, padejo največkrat daleč kam, kjer k sreči ni človeških bivališč. Že zaradi

tega so redke take tragedije, ki bi jih bil povzročil med ljudmi meteorit. Zgodilo se je kaj podobnega že včasih, toda to je bilo v starih časih, sedanjost podobne nesreče ne pomni.

Pač pa je pred kratkim padel na Norveškem, nedaleč od Tromsø meteorit, ki je zažgal skladišča parobrodne družbe »Habrups«. Pri tem sta bila dva skladiščnika ranjena. Tako vsaj so se glasila prvotna poročila. Zanimivo pa je, da ravno v Arizoni, kamor je padel ta kamen, večkrat padajo meteoriti. V Gran Canonu je dobro videti veliko jamo v zemlji, ki jo je najbrž napravil padli meteorit. Od velikih meteoritov, ki so zadnji čas padli na zemljo, bo pač najznamenitejši železni meteorit, ki je padel v sibirski gozd in pokopal del gozda. Ta meteorit je bil ogromen. Ruska ekspedicijska, ki ga je šla v Sibirijo preiskovat, je ugotovila, da bi utegnil slatati več milijonov ton.

Konjice

Tržani ugibajo, ali je še kje kaka občina poleg naše, ki še do sedaj nima sestavljenega proračuna.

Zivinski sejem je bil skrajno slab. Zivine je bilo zelo veliko, toda kupcev zopet ni bilo. Kmetje so se s strahom izpraševali, kje naj vzamejo in dobi denar za davke. Položaj našega kmeta je vsak dan slabši in s strahom gledamo v bodočnost.

Tudi tukajšnja usnjarna je prisiljena vsled krize, skriti obrat. Nekaj delavcev je bilo že odpuščenih. Kakor slišimo, namerava tovarna najprej skriti delovni čas na 6 ur in, če še ne bo boljše, celo na 4 ure. Zaloge usnja so namreč prenapolnjene, trgovina pa stoji. Kmet sicer »abi usnje«, a nima denarja. Ako se trgovina ne bo v doglednem času odprla, namerava tovarna sploh obrat čisto ustaviti. S tem bi bilo prizadetih nad 150 delavcev.

Slovenjgradec

Sprejemanje strank na okr. načelstvu. Okrajno načelstvo razglasa, da se bodo odslej sprejemale stranke samo ob torkih in petkih od 9 do 12. Ta dva dni popoldne in ostale dni se stranke ne bodo sprejemale, razen v izredno nujnih in neodložljivih slučajih.

Pregled motornih vozil za okraj Slovenjgradec se bo vršil 12. marca ob 8 dopoldne pred okr. načelstvom za slovenjgraški sodni okraj.

Licenciranje bikov za slovenjgraški okraj se bo v letu 1930 vršilo v ponedeljek 23. marca ob 9 dopoldne na sejmšišču v St. Ilju pod Turjakom za občine St. Ilj, Misljinje, St. Vid nad Valdekom, Kozjak in Spodnji Dolič. Za vse ostale občine slovenjgraškega sodnega okraja pa isti dan ob 15 na sejmšišču v Slovenjgradu.

Šmarje pri Jelšah

Zopet se je nekoliko napolnila bisaga z novicami! Kaj je novega pri nas? Imamo malo spremembo pri sodnji. Zapustil nas je sodnik g. Josip Zorko in se preselil v Kamnik; bil je prijeten družabnik in mož na svojem mestu. Na njegovo mesto je bil imenovan g. Ivan Kokalj iz Ljubljane. Upamo in želimo, da bi se med nami dobro počutil.

Od več strani smo že slišali, da je gospod živinozdravnik odpovedal prostore poštnemu uradu. Kam sedaj s pošto? Zopet ta stanovajska kri-za! Imamo sicer novo občinsko hišo, zidano v pristnem šmarskem stilu na najlepšem prostoru celine trga, pa kaj pomagata, ko je kljub modernim napravam kakor n. pr. javna kopalnica, ki bo bajte tekom let začela funkcionirati, še premajhna. Najbolje bi bilo, ko bi se dosledno držali še naprej šmarskega stila in bi novo občinsko hišo za par nadstropij še povišali, mislimo, da bi šlo brez lifta, na vrhu pa bi se dalo sijajno instalirati opazovalnico za —, e no, seveda za zvezde.

Se eno težavo imamo, ki jo moramo potožiti javnosti. Vsak dan opazujemo pravočito dirko na kolodvor. Zakaj? Zato, ker ure ne »štimatej«. Far-na zaostaja. Rokova naprej uhaja. Vsak tržan ima svojo klepko, ki sliši tudi na ime »Omega«, »Schaff-hausen«, pa vseeno nič ne pomaga. Kje je vzrok? Poštenega urarja nimamo, pač pa vse polno šušmarjev je in maračev, zato so vse ure pokvarjene, edino solnčna ura pri sv. Roku je dosedaj še ostala nedotaknjena. Dajte nam urarja strokovnjaka in kmalu bo vse v redu.

Cerklje

Da bi spoznal in se prepričal o kulturnih, gospodarskih in socialnih razmerah in potrebah v občini, se je za 3. t. m. ob 10 napovedal k nam g. okrajni glavar iz Krškega dr. Janko Šiška. Pred občinsko hišo je bilo vse črno možakarjev, ki so prišli, da bi povedali svoje težave. Vse se suče le okrog bremen, ki jih razne oblasti nalagajo davkoplačevalcem. Ljudje ne morejo naprej. Kuluk, banovinske davščine (stare in nove), dajatve učiteljstvu itd. itd., to so stvari, ki spravijo v slabo voljo. Tudi prejšnja leta so bila bremena, a taka ne kakor so sedaj in še se stopnjujejo.

Št. Jernej na Dolenjskem

Avtobusno podjetje »Tapred« je zopet spreminilo vozni red. Zjutraj odhaja avtobus iz Novega mesta že ob triletni na 5. Za Brežice in Zagreb je ugodna zveza, ne pa za Ljubljano, ker pride v Št. Jernej šele zvečer ob pol osmih. Radi bi pa imeli zvezo na večerni vlak proti Ljubljani. Morda nam bo Kos iz Novega mesta v tem oziru ustregel, ker se nekaj sliči, da je zaprosil za koncesijo Novo mesto—Št. Jernej—Kostanjevica—Krško.

Nogo si je zlomil posestnik Beve iz Šmalčje vasi. Sam je šel v Solnčnik, kjer je imel opravka z nalaganjem oreha na voz. Pa mu ni bil kos, zvrnil se mu je na noge in tako se je zgodila nesreča. Krka je zopet prestopila bregove, tako da se morajo s čolnom prevažati pri Dobravi. V nedeljo je potegnil hud veter, ki je malodane ves sneg spremenil v vodo. Še dobro, da ga je bilo že bolj malo.

Cizani so se selili, seveda ne prostovoljno. Nekje iz Hrvaškega so prišli in se tebi nič, meni nič utaborili pri Gradšču. Pa sta jim vrla orožnika — šest voz jih je bilo — pokazala pot do Kostanjevice, naprej pa seveda drugi.

Dev. Marija v Polju

Prosveta Dev. Mar. v Polju priredi v nedeljo 8. t. m. ob 4 pop. opereto »Mlada Breda« ter »Kovačev študent«.

Vodstvo zaloške šole vabi starše na prvi roditeljski sestanek, ki se vrši v soboto 7. marca ob 7 zvečer.

Pri zimskem sportu in ostrih dneh

NIVEA-CREME

in sicer preje nadgraiti, predno greste na oster zrak. Nivea Creme se uleže v kožo ne da bi zapustila kak blek in jo naredi odporno vetru in slabemu vremenu. Nivea Creme zabrani, da koža ne razpoka in da ni hrapava. Nadgraitite si vsak večer predno greste spat obraz in roke temeljito z Nivea Creme. Z veseljem boste mogli potem ugotoviti, kako mehka in prožna »e občuti Vaša koža, ter kako zdravi in mladostni izgledate. Nadomestiti Nivea Creme ne morete, kajti druge kožne kreme, ki bi vsebovala Eucerit, sploh ni.

Doze po 5, 10 in 22 Din; tube po 9 in 14 Din.

Dobavitelj v Jugoslaviji: Jugoslav. P. Belersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva ulica 24.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 5. marca: Janez Jožef od kršča; Friderik, opat.

— Delegacija ljubljanske univerze se bo danes (15. marca) popoldne odpeljala v Praho, da izroči predsedniku češkoslovaške republike T. G. Masaryku diplomu za častnega doktorja. V delegaciji so rektor univerze dr. Alfred Šerko, dekan dr. Kelemina in promotor dr. Kidrič. G. predsednik Masaryk bo sprejel delegacijo v soboto popoldne. Diplomlo je izdelal arhitekt prof. Plečnik.

— »To so pa rože.« Pod tem naslovom, ki je vzeti iz zadnje Cankarjeve knjige »Podobe iz sanj«, je začel pred kratkim v Belgradu izhajati droban list, ki ga pretežno polnijo slovenske dijakine belgrajskih srednjih šol. Poizkusa ne bi omenjal radi posameznih prispevkov, ki so v listu, ker ti so čisto povprečne vrednosti, ampak radi dejstva, da se Belgrad, ki je zelo bogat slovenske mladine, celo vrsto let ni zganil. Zadnji čas pa je mrtvilo v precejšnji meri prenehalo. Počivil se je nov val mlade agilnosti, ki je sam na sebi zelo simpatičen. Kakšno in kolikšno korist bo prinesel, zavis od onih, ki stoje pokretu na čelu. Vendar lahko rečem, da je led prebit. Za »Našim ognjiščem«, ki je začelo izhajati koncem lanskega leta, bo tudi novi list »To so pa rože« polnil eno od mnogih vrzeli, ki so v občutno napotje enotnemu nastopanju in medsebojnem stikom obilnega slovenskega elementa v naši prestolici. Na tej poti želim mladim študentkam vso srečo! T. P.

— Nenavadno ugodno stanje zdravja naše domače živine. Zadnji uradni izkaz o kužnih živalskih boleznih v Sloveniji navaja le dva slučaja pasje stekline, enega v mariborskem, drugega v novomeškem okraju, vsi drugi okraji pa so brez nalezljivih živalskih bolezni, kar je za zgodnji pomladanski čas res nekaj nenavadnega. Da bi le naši ljudje ne zanesli sedaj z raznih sejmov svinjske kuge, ki nam je že napravila ogromne milijone denarne in druge škode. Skrbimo za domačo svinjerejo in ogibajmo se nakupa od neznanih trgovcev, ker to nas bo najbolj in in najlažje obvarovalo omenjene težke kužne bolezni svinj.

— Brzojavke vojaških oseb za podaljšanje dopusta so proste kolkovine. Nekatere pošte zahtevajo od vojaških oseb, ki prosijo brzojavno za podaljšanje dopusta, razen pristojbine za brzojavko in pristojbine za 20 besed za brzojavni odgovor, tudi še kolek za kolkovanje prošnje, kar pa ni pravilno. Vojaškim osebam v takem primeru namreč ni treba plačevati kolkovine, ker so vse prošnje vojaških oseb, kadar prosijo za dopust, oproščene kolkovine po členu 6, točka 3 zakona o takсах in pristojbinah.

— Slovenski pevski zbori stoje danes brez dvoma na mnogo višji umetniški stopnji kakor pa preje, posebno pred prevaratom. Njihova delovna moč je silno porasla, v sestavi svojih programov so postali zelo izbirčni in marsikateri zbor se z velikim veseljem loti tudi težjih modernejših skladb. V nedeljo dne 8. t. m. popoldne bomo imeli priliko slišati na koncertu Hubadove župe v Unionski dvorani 13 naših zborov z zelo pestrim programom. Ta dan bo v Ljubljani zbranih več sto slovenskih pevcov, ki bodo vsi sodelovali na popoldanskem koncertu. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— Šola v Cerkljah pri Kranju je prejela v svrhu svoje pomembne 140letne šolske proslave, razstave in nabave novega šol. prapora znatne podpore, in sicer: Ljudska hranilnica in posojilnica v Cerkljah je darovala 1500 Din, Hranilnica in posojilnica v Kranju 200 Din, Zveza kultur, društvo 100 Din, Krajevni šolski odbor 500 Din. Ker bo priridev zbrana z velikimi stroški, pričakujemo, da se častilci pokojnih velikov — Davorina Jenka, Barleta, Vavka, Borštnika, Franketa pridružio prostovoljnimi dobrotnikom šole, ki je vzgojila toliko slavnih velebož.

— Učiteljsko društvo za kranjski okraj bo zborovalo v sredo 18. t. m. ob 9 v osnovni šoli v Šmartnem pri Kranju.

— Nesreča v gozdu. 20letni Rudolf Planšar s Kala 3 v občini Št. Lambert je v tork sekal v domačem gozdu smreke. Pri tem delu je padla smreka tako nerodno na Plausarja, da si je ta zlomil levo nogo. Večraj so ga pripeljali v bolnišnico.

— Nesreča. Rogaški vlak bi bil v tork skoro povozil dva šolarja. Dečka sta hotela ponagajati rogaškemu vlaku ob prevozu čez cesto pred Takalci. To predrznost bi bila kmalu plačala z življenjem. Vlak je enemu zlomil nogo, drugega je k sreči le malo opraskal.

— Pri hripi, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zasleženju v nosu, sapniku in griu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se zleodene in črevo večkrat temeljito izčisti z naravno »Franz-Josef-greničo«. Sloviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franz-Josef-voda« trpečemu človestvu pri rdečici i drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franz-Josef-greniča« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Zanimiva kazenska razprava. Pred malim senatom se bo te dni vršila večja, mestoma senzacionalna razprava proti nekemu mladeniču, ki je leta 1929, po deželi nastopal kot laživdravnik in odposlanec državnega higienskega zavoda. Obiskoval je zlasti na jetiki obolele osebe in je z raznimi grožnjami na nje vplival, da so si nabavile inhalatorski aparat. Lepe kupčije z aparatom je delal v okolici Kamnika, v Trzinu, v ljubljanski okolici in tudi v Logatcu. Opeharil je nad 200 oseb. Na nepošten način je zaslužil okoli 45.000 Din. O njegovih manipulacijah so svoječasnno listi pisali mnogo podrobnosti kako je nastopal kot laživodposlanec higienskega zavoda.

— Zveza jugoslovanskih tehnikov se je preko študentskih in industrijskih organizacij pogajala s študenti-tehnikmi v Romuniji in Češkoslovaški o tem, da bi za šolskih počitnic jugoslovanskih tehnikov studirali na Češkoslovaškem in Romunskem v industrijskih podjetjih, češkoslovaški in romunski študentje pa v jugoslovanskih. Pogajanja ugodno potekajo in je upati, da se bo ta misel že letošnje počitnice lahko uresničila.

Društvo zobnih zdravnikov za Dravsko banovino opozarja svoje člane na

občni zbor

ki se vrši v nedeljo 8. marca ob 15 v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru. Istega dne dopoldne je tudi občni zbor zdravniške zbornice, tako da lahko vrše gg. zdravniki na en dan dve dolžnosti.

— Evropsko kolo — ali ga poznate? Je to malo, vrteče kolo, ki ima na robu naštetih vseh 34 evropskih držav. Če usmeriš puščico na eno teh držav, se ti pokažejo v okencih vsi važni zemljepisni podatki kakor: glavno mesto, glavna reka, najvišja gora — višina v metrih, število prebivalcev, državne barve itd. itd. Priprava je jako enostavna, priročna in poučna in bo služila v prvi vrsti šolam in učencem, zanimala pa bo vsakega posameznika, ki bo hitro in enostavno zvedel najvažnejše podatke katerekoli države v Evropi. Cena je Din 20 in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Poslanica škofa dr. Srebrničja je že razprodana. Pripravila se ponatis, ki bo v nakrajšem času gotov. Kdor želi knjižico naročiti, naj to takoj javi Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Ljudska knjižnica 38 zvezek: Constantin Weyer. Usodna preteklost, roman je ravnokar izšel in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Stane nevezan 26 Din, vezano v platno 38 Din. (Naročniki Ljudske knjižnice dobe ta zvezek še ta teden.)

— Kraški teran, goiški bric dobite vedno v gostilni Černelovi (s Sv. Gore pri Gorici), Zagreb, Radičeva ulica 1 (na dvorišču) tik Jelačičevega trga. Priporočamo se vsem Slovincem, ki potujejo v Zagreb.

— Kakor zahteva moda današnjega časa, da je poudarjena lepa linija telesa, tako zahtevamo tudi od dečje glavice svojevrstno graciozno obliko, ki harmonično dopolnjuje vso zunanost dame. Ta cilj, za katerim mnoge streme zaman, doseže moderna žena lahko igraje z redno nego las z Pixavonom. Sijajna pena tega prijetno dišečega mila za lase daje lasem težnost, ki omogoča bujno polnost najbolj dražestnih pričesk. Elegančna žena ve, da doseže razkošje in krasni blek las le, če se jih umiva s Pixavonom. Pixavon tvori tako važen pogoj za priznanja, ki jih dajejo mladostni vitkosti sodobne dame sveta. Tekoči Pixavon se dobi sedaj tudi v obliki Shampooa.

Cerkveni vestnih

© Gg. duhovniki imajo danes ob 3 popoldne običajno mesečno obnovo.

© Opozarjamo na nočno češčenje sv. R. Telesa, ki se prične drevi ob devetih v stolnici. Molitvene knjige »Večna molitev« so na razpolago.

Skrivnostna smrt fašist. generala

Rim, 3. marca.

Komaj so preprečili nameravan atentat na Mussolinija, ki ga je hotel izvršiti Schirru, že je zopet vznemirila javnost tajinstvena smrt generala Grazianija. General Graziani, bivši poveljnik češkoslovaških legij v Italiji ob času kobarškega poraza, po vojni pa general fašistične milice in intimus gosp. Mussolinija, je namreč 27. februarja ponoči, vračajoč se iz Rima v svoje rodno mesto Verono, na progi med Firenze in Prato padel iz brzovlaka. Pojavil se je takoj sum, da je bil general od neznanih zločincev, ki so se peljali v istem vozu z njim, iz vlaka vržen; motiv pa da je vsekakor političen, ker pokojni ni bil oropan denarja.

Če gre za atentat, potem je bil izredno skrbno pripravljen in izvršen. Še danes namreč niso mogli ugotoviti, kateri pasazirji so se peljali v istem vlaku kakor general, kje so vstopili in kje izstopili. Ker pa ni bilo do sedaj mogoče izslediti nobenega dejstva ali okoliščine, ki bi mogla potrditi domnevo zločina, zato je policija zdaj mnenja, da je smrtni padež generala pripisovati nesreči. Širša javnost je pa slej ko prej nasprotnega mnenja in tudi policija še ni sigurna, ker preiskavo dogodka nadaljuje z vso intenzivnostjo in straži voz, iz katerega je general padel in kateri se nahaja sedaj na slepem tiru na firenškem kolodvoru.

Policija torej pravi, da se zaenkrat nagiba k mnenju, da je Graziani padel z voza po nesreči. Sklicuje se prvič na to, da so našli pri

pokoju okoli 5000 lir denarja, torej ni bil oropan. Okolnost, da so truplo našli precej daleč stran na nasipu, si razlagajo tako, da general ni bil takoj mrtev, ampak da se je vlekel čez vzporedni tir, dokler ni omagal in umrl. Tako si razlagajo tudi sledove krvi po poti železniških izvedenci tudi pravijo, da večina potnikov, ki se na ta način ponesrečijo, ne pade radi zračnega pritiska pod kolesa, kakor se splošno misli, ampak na nasip. Hitrost vlaka ni bila 75 km na uro, ampak okoli 40 km, ker se je vlak bližal postaji Prato in v tem slučaju svojo brzino zmanjša.

Nesreča se je zgodila po tej domnevi zato, ker so ena izmed vrat brzovoza ostala po nesreči odprta. Vlak je pasiral ovinek. Če v takem slučaju vrata po naključju niso zaprta, potem se na stečaj odpro, ako potnika, ki se nahaja na hodniku, sunek vrže vanje; in se zopet sama zapro, če vlak pasira drug ovinek v nasprotni smeri. Človek pa pade tangencialno k ovinku.

General je — tako konstruira policija — v svojem oddelku spal. Ko se je zbudil je šel na stranišče. Ker pa je bil še dremoten, se je zmotil in prijel za ključko izhodnih vrat ki so se seveda na stečaj odprla, ker niso bila zavarovana. Mogoče pa je bil ob ovinku proti njim vržen.

Policija je zaslišala ves železniški personal kakor tudi osebje vlaka, kojega mašinist je rano zjutraj zapazil truplo na nasipu. Ni pa zvedela ničesar bistvenega. V treh kupejih oddelka prvega razreda, v katerem se je vozil general, razen njega ni bilo nobenega potnika. Nekaj pa jih je bilo v oddelku drugega razreda. Ni pa bilo mogoče ugo-

toviti, kdo so bili ti potniki. Gotovo je le, da je general v postaji Sesto Fiorentino, ki se nahaja pred postajo Prato, v svojem oddelku še spal, oziroma je oddelek bil v temi.

Taj hipotezi veliko ne verjamejo. Pravijo, da je čisto izključeno, da bi vrata modernega voza prvega razreda brzega vlaka bila odprta. Znano je tudi, da imajo vrata dve zaporni napravi in so popolnoma zavarovana. Manika tudi generalova prtljaga oziroma kovčeg, ki ga je gotovo imel s seboj. Tudi bi bilo generala čisto gotovo vrglo med kolesa, ker je vlak vozil najmanj s 60 km brzine. Popolnoma izključeno je tudi, da bi se bil general zmotil v vratih, saj je veliko potoval in sploh star in izkušen vojščak ne bi take napake v dremoti napravil. Tudi je bil, soditi po strašni rani na glavi, takoj mrtev, ko je padel, oziroma bil vržen z voza, in je skoraj izključeno, da bi se bil še sam vlekel čez vzporedni tir na ono stran. Nekateri sumijo, da je general imel s seboj kakšne važne listine.

Strah pred atentati je v zadnjem času v Italiji sploh velik. Potem, ko so prijeli Schirru, delajo v Rimu vsak dan preiskave po hotelih, restavracijah in privatnih hišah. Portirjem služabnikom in nosačem je prepovedano, sprejemati od neznanih oseb pisma, da jih nesejo na naslov. Zgodi se tudi, da policija kliče na komisariat ljudi, ki dobivajo pisma iz inozemstva. Posebno pazi policija na kolodvorih in preverjuje natančno dokumente potnikov. Zelo se je oziralo tudi, da šef vlade Mussolini ni bil pri pogrebu Tittonija, dasi so ga vsi pričakovali.

Mizarski mojster dvakratni doktor. 30letni mizarski mojster Peter Dehen iz Kathausa pri Trieru je pred nekaj leti na humanistični gimnaziji napravil maturo. Nato je študiral filozofijo in si je pridobil čast doktorja filozofije. Sedaj je promoviral na univerzi v Kölnu tudi za doktorja prava s prav dobrim uspehom. Kljub temu bo dr. Dehen ostal zvest mizarskemu poklicu.

Rogaška slatina

Petdnevni tečaj o serviranju, ki ga je priredila v Rogaški Slatini Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru ob sodelovanju tukajšnje gostilničarske zadruge in nje agilnega načelnika hotelirja g. Stj. Čoha in znatni podpori zdraviliške uprave, je potekel v vsakem oziru zadovoljivo. Tečaj se je udeleževalo 41 učenec in učenek. Pouk je bil teoretičen in praktičen. Serviranje je s tehnično dovršeno poučeval strokovni učitelj g. Ferdo Juvanc iz Ljubljane, s praktičnimi navetmi mu je pomagal g. Čoh, o higijeni v tujem prometu je predaval zdravstveni svetnik g. dr. Kolterer, na nprave varnosti poklica pa jih je opozoril v dveh predavanjih g. kanonik dr. Merhar. Ob koncu tečaja se je vršil javni izpit, kateremu je prisostvoval odposlanec kr. banske uprave v Ljubljani g. Ivan Gračnar, zdraviliški ravnatelj g. dr. Šter in drugi. Udeleženci in udeleženke so s svojim znanjem pokazali, da so se zavedali važnosti tečaja, ki naj bi jim po možnosti dajal kruha in da so sledili pouku, tako da so v šoli res nekaj pridobili.

Regulacijski načrt, zamisel našega mojstra arhitekta Plečnika, je gotov in se bo, kakor se govori, kmalu začelo z renoviranjem zdravilišča. Še pred sezono se bo preuredil Strossmayerjev dom in zgradil za Aleksandrovim domom nov zasli hotel. Tudi vodovod iz Sladke gore bo baje že do sezone dopeljan v Rogaško Slatino. Obenem se bo zgradilo novo moderno plavalno kopališče, ki se bo združilo s solnim kopališčem.

čela uživati kokain, vsled česar se je njena razsodnost zmanjšala. Nato seveda so jo lahko porabljali kakor sredstvo, da je ponarejevala čeke in menice in dobavljala tolpi denar.

Baje je Mundy zapustil več pisem, iz katerih je policija dobila naslove sleparjev kakor tudi njihovih žrtve. Ta pisma je francoska policija zaplenila ter jih poslala v London, kjer se preiskava nadaljuje.

Oče zločinca Al Caponeja

Ladislav Xabov, 6 let stari delavec v Vel. Varadinu na Ogrskem, se je zgledal na mestni policiji in zahteval, na pošljejo oblasti v Chicago brzovoz z zahtevo čim strožje kazni za znanega milijonarja Al Caponeja, zločinskega voditelja alkoholnih tihotapev.

Razvneti stavec je trdil, da se ne mara naprej sramovati Al Caponejevih pustolovščin. Zagrozil je celo, da se bo sam odpeljal v Ameriko in Al Caponeja pretepel kakor psa kljub vsem njegovim strojnjam in revolverjem, ki jim na žalost niso kos ameriške oblasti. Na policiji so od kraja mislili, da se je starcu zmešalo in ga poslali v norišnico. A na splošno začudenje je predložil ogorčen Kavovizc dokumente, ki nedvomno dokazujejo, da je res Al Capone rojen Madjar in njegov sin, s katerim je prekinil vse vezi.

Male tatove obešajo, velike pa spuščajo. V Chicagu so aretirali blagajnika znanega kralja tihotapev in zločincev Al Caponeja (na levi spodaj), ker so prišli na sled, da je davčno oblast opeharil za ogromne vsote. Al Capone se je kakor po navadi izrezal in sodišče se ga zopet ni upalo zapreti. Al Capone, ki je že nešteto krat stal pred sodiščem radi najtežjih zločinov, je doslej še vedno ušel ječi. Slika kaže aretacijo njegovega blagajnika.

Blagoslovitev novega glavnega mesta Indije Novi Delhi. Svečanosti so trajale sedem dni. Mesto so zidali 19 let. Gornja slika je prva originalna slika o svečanostih, ki je prišla v Evropo.

675 milijonov zapravil v 2 letih

London.

Londonska policija je zasledovala vzroke, zakaj se je neki Anglež sam ustrelil. Pri tem je prišla na sled zločinski tolpi, ki je čisto sistematično skubla lahkomišljene milijonarje. Tako je oskubila tudi angleškega milijonarja Mundyja, ki je prišel ob vse svoje premoženje, postal šofer in se nato utrlil. Bil je star 26 let in je bival nekaj mesecev na Francoskem. Policija je dognala, da je mladi milijonar v teku pičlih dveh let zapravil 2 in pol milijona šterlingov, to je okrog 670 milijonov Din našega denarja. To je brez dvoma rekord svoje vrste, kajti najbrže jih je malo, ki bi mogli v tako kratkem času zapraviti tako velike vsote.

Ker se je policiji čudno zdelo, kako je mogel mlad angleški milijonar zapraviti toliko denarja, kar je bilo najbrž tudi vzrok njegovega samomora, je začela zadevo preiskovati in je dognala zanimive stvari.

Ko je mladi Godfrey Basil Mundy podedoval svoje ogromno premoženje po smrti svojega deda, se mu je pridružil v Londonu nekaj neznanec, ki je bil v zvezi z nevarno tolpo sleparjev. Njegova naloga je bila loviti bogate »muhe« ter jih zavajati v mreže organizirane bande. Ta družba je imela zveze z znanimi londonskimi nočnimi klubi, kjer so lovili »muhe«.

Tolpa je zapeljala mladega milijonarja v razne kupčije in spekulacije, pri katerih je pa milijonar redno izgubljal in njegov denar tekkel v žep tistih, ki so ga zavajali. Pregovorili so ga, da se je skupaj z njimi, seveda samo s svojim denarjem, spustil v velike kupčije z dragulji, v velike stave pri konjskih dirkah, se z velikimi vsotami udeleževal odkrivanja zlatih žil, kupčije s starimi slikami, pa povsod je ta kupčijska družba, to se pravi, le milijonar — izgubljala, zaplenila pa so dobivali. Na ta način so iz mladega moža izsesali 670 milijonov Din. In pri tem je nesrečni dečko napravil še za 10 milijonov Din dolga, ki ga ni mogel več plačati.

Da ga ne bi zaprli zaradi dolgov, je pobegnil iz Londona na Francosko, kjer je nekaj časa bil za šoferja, dokler se ni ustrelil.

Ta slučaj je torej policija razkrila. Jasno pa je, da se zločinska tolpa ni držala samo te »muhe«, ampak da je znala po londonskih nočnih klubih ujeti še koga drugega. Ta tolpa se je lotila vseh mladih bogatašev, ki je od njih vedela, da so lahkomišljivi. Kdor je bil enkrat v njihovi mreži, se ni mogel več rešiti. Znano je, da so zločinci na tak način uničili sina znanega angleškega diplomata. Lovili so tudi hčer nekega angleškega lorda, ki pa se ni dala tako lahko premotiti. Zato so jo zavedli na drug način. Pripravili so jo do tega, da je za-

Kulturni obzornik

ZOFIJA NALKOWSKA: DOM OSAMELIH ŽENA.

V petek vprižori ljubljanska drama zgoraj navedeno delo poljske pisateljice. Ob tej priliki podajamo poročilo prevajalca tega dela v slovenščino, Tineta Debeljaka, o prvi vprižoritvi »Doma osamelih žen« v Varšavi: »Zenske pisateljice na Poljskem predstavljajo danes izredno visoke umetniške vrednosti, stoje v vrsti najboljših današnjih beletristov in imajo veliko število čitateljev. Zdi se, da nam samo one morejo povedati še kaj novega, zato se zanimamo sedanost tako zelo za ženski komentar ženske duše. Zenska pisateljica na Poljskem ima lepo tradicijo in tudi danes stoji v ravnotežju z moškimi. Illakowiczówna in Pawlikowska v poeziji, v prozi Dunin-Kozicka, Kossak-Szczucka, Krzywicka... in cela vrsta drugih. A najvišjo ceno med njimi predstavlja morda Zofia Rieger-Nalkowska, ki je lani prejela literarno nagrado mesta Lodza. Je pisateljica subtilnih psiholoških analiz, s tipično ženskim pogledom na svet: dovzetna za najtanjše nianse krhke ženske duše, ki jih možko oko nikdar ne zazna, odkriva tragos v malenkostih in rada izven v pesimizmu, erotični melanholiji. Njene umetnine so kot ovite v tančico rahle poezije: postavbe komaj vidno stopajo izna čustveno-poetičnih zavese; ne delajo dražljivih avantur iz svojih tragedij: zapirajo se tiho v sebe in tam izgovarjajo...«

»Dom osamelih žen« je najnovejša njeno delo in njen dramatski prvenec, pa je z njim osvojila vse poljsko gledališko občinstvo. Prav za prav ni to niti drama, le dramatizirana novela, a so postavbe tako polne in je toliko življenjske tragedije v njih, da imajo tudi odprski uspeh. Vsa vsebina

drame leži v njenem notranjem dejanju in je komponirana na principu Čehovega »Češnjavega vrta«: na ozadju življenja in solncapolnega cvetočega vrta se gibljejo mrtve siluete nikomur ne potrebnih žensk, iztisnjene iz življenja v svoj omamni krog spominov. Pisateljica je v enem domu zbrala tri rodove žensk, samih vdov: ob 80letni babici živi vdova po njenem sinu (Tekla) in dve hčerjavi (Jula, Marja) in dve vnukinji-sestri: ena pravkar ovdovala (Jana), druga pa — ločena (Ruža), kar je nekako isto. In iz tihega, vsakdanjega življenja teh žensk, s krvjo in usodo zvezanih, a daleč vsakek hrepenčih, je znala Nalkowska odkriti nevidno tragiko vsakere izmed njih. In to na istem ozadju: erotičnem, kar morda na koga vpliva monotono, a daje delu enotno čustvenost, tepla atmosfero kot kontrast zunanji prirodi svetlobi. Vse te ženske žive — nazaj, so kot zapušteni dom, v katerega se vračajo mrtvi po ugašajoče ostanke svojih življenj. Oni tvorijo med njimi nove grupe: jih ločijo (Tekla — Jula) ali vežejo (babica — Marja, Ruža — Jula). Vsaka ima svojo usodo, spomin na srečo, iz katerega živi. Pa tak spomin je podvržen zmeni. In prevrednotenje enega takega spomina je notranje dramatsko dejanje tega igrokaza.

Najmlajša vdova Jana se po izgubi Kristofa nečloveško muči in vsa družba ji hoče ublažiti smrt moža, najboljšega kot so ga poznali. A ona ne trpi radi njegove smrti, trpi radi sebe. Končno se izvleče iz njene ljubezni, ki jo je ljubila, a je prevarila in odjedala je trpela. Trpela, ker ga je ljubila. In ni imela sile, da bi mu priznala. Umrl je in ni vedel, da je bila laž to njuno razmerje. Ta etična krivda je njena muka, ki je ne more popraviti. — Pa ker take krivde ni mogoče več izbrisati, se ob relativnosti vsega človeškega s a m a izpremeni: izkaže se, da je Kristof, ta ideal moža zvestobe, vzdrževal poleg svoje zakonske družine še drugo — večjo, ki jo je končno zavrgel

in iskal tretjo... In Jana ni niti slutila. »Med človekom in človekom je tema... Njuno razmerje je bila laž od njegove strani. Ob Evi, njegovi nezakonski hčerki, se pred nami ponovi druga, resničnejša njegova natura, ki je tudi zlagana. — Kristof dobi v njenem spominu vse drugo mesto kot ga je imel ob smrti: pomakne se nekam strašno daleč, odkoder se nima povračati. In tako stoji Jana ob koncu drame kot brez smeri: Ali je odrešena njena krivda? Ali je zlomljena njena življenjska moč, ker nima preteklosti, iz katere bi živila? Ali bo našla iz hiše, v smrt svojih mož zamaknjenih žensk, v življenje, ki ne bo laž? Tako razumljiva drama Nalkowske je izvrstna psihološka studija, ki zahteva subtilne notranje igre, drugače se izprevrže v karikature. Kako podobna je njena novelišča struktura s Cankarjevo »Hišo Marije Pomočnice«!

P avendar smelo trdim, da je eno najboljših novjših poljskih dramatskih del, dasi ni postavljeno na teatralnem patosu ali cininiem francoskem espritu, kakor večina sodobne poljske dramatične produkcije: je intimna salonska umetnina, z globoko notranjo tragiko, ki nikjer ne izbruha v teatralne efekte in je polna poezije in tragičnega nastroja, dasi bi komu utegnil biti odvraten njen pesimističen relativizem.«

JUGOSLOVANSKA KNJIZNA PRODUKCIJA V LETU 1930.

Po bibliografski reviji »Naša knjiga«, ki izhaja v Zemunu, posnemamo sledeče zanimive statistične podatke o gibanju naše založniške delavnosti.

Po tej statistiki je izšlo lani v Jugoslaviji 2405 knjig, vendar priznava uredništvo samo, da kakih 400 knjig ni zabeležilo. Polovica navedenih knjig ima le podrejeno vrednost: Koledarji, izvestja društev in ustanov, ljudske knjige itd. — Od

ostale polovice, kateri ni moči odrehati pozitivno vrednosti, je spet polovica prevodov iz tujih jezikov ter novih izdaj razprodanih del. Po računu »Naše knjige« bi torej ostalo okroglo 600 novih knjig, ki so izšle tekom lanskega leta, in ki bi jih lahko navedli kot vredne, pomembnejše publikacije.

Od gori navedenih 2405 knjižnih izdaj je 115 verske vsebine, ca. 50 umetniških in muzikalnih izdaj, beletristike, življenjepise in potopisne literature 59, književne kritike 49. Znanstvenih publikacij je našlo uredništvo vsega 825, dočevši 207 knjig znanstvenega značaja na polju gospodarstva. Ena tretjina teh »znanstvenih« novosti pa je poljudnega značaja in pa učnih knjig.

S polno upravičenostjo poudarja uredništvo »Naše knjige«, da navedene številke nikakor ne izčrpajo znanstvenega delovanja v deželi. Znano je, da so znanstvene publikacije pri manjših narodih navezane v glavnem na revije. Pri nas je še uvaževanja vredno dejstvo, da je znanstveno delo navezano na izolirana kulturna središča, tako da smejo računati mnoge znanstvene periodične publikacije le na malo število interesov oziroma abonentov. Razmeroma veliko je zatorej število časopisov: 574 — brez dnevnega tiska oziroma novin. Srbohrvatskih publikacij je med temi 397, slovenskih 129, ogrskih 17, nemških 15, ruskih 2, češka 1, hebrejska 1, francoska 1, turška 1, esperantska 1. Srbohrvatskih se tiska 217 v latinici, 126 v cirilici, 50 utrakvistično. — Po krajih se razdele številke tako-le: Belgrad 117 časopisov, Zagreb 145, Ljubljana 111, Skopje 4, Novi Sad 25, Subotica 11, Maribor 15, Sarajevo 27, Split 27, Cetinje 1. — Od teh časopisov se bavi 67 z umetnostjo, in sicer 7 z glasbo, z upodabljalno umetnostjo 1, z leposlovjem 59 — med poslednjimi so všteti tudi mladinski listi. — Znanstvenih publikacij je 97. Verskih časopisov je 86, od teh je 65% rimsko katoliških. Deset izmed ostalih verskih publikacij ima znanstven značaj.

Narodna banka o gosp. položaju

Pravkar je izdala Narodna banka svoje četrti tromesečno poročilo za 1930. O splošnem položaju gospodarstva pravi v poročilu odsek za ekonomske študije pri banki sledeče:

V teku poslednjega tromesečja 1930 je bil gospodarski položaj v Jugoslaviji pod vedno večjim vplivom postopnega poslabševanja gospodarskih razmer na celim svetu. V začetku tromesečja je bila gospodarska delavnost še vedno znatna, toda z nastopom zime je začela naglo padati. Obseg zunanje trgovine je bil za 24% manjši kakor v odgovarjajoči dobi 1929. Ravno tako tudi število natovorjenih vagonov, ki je bilo za 11,5% manjše kakor v odgovarjajočem četrtletju 1929, priča o popuščenju gospodarske delavnosti. Pri vsem tem pa so gotovi znaki, na prvem mestu odlični rezultati dotoka državnih dohodkov, ki kažejo, da so gospodarske razmere v Jugoslaviji do sedaj bile mnogo manj pod vplivom svetovne krize, kakor pa je to bilo v drugih državah.

Na denarnem trgu je nadalje vladala obilica denarja. Krediti dvajset najvažnejših bank so do-

Poslovno poročilo Narodne banke

Prejeli smo poročilo Narodne banke za 1930, iz katerega pa smo že prinesli važnejše podatke in se danes omejujemo samo na one statistike, ki jih doslej nismo prinesli:

Da se je lani devizni zaklad tako zmanjšal, je pripisovati dejstvu, da je bilo do dne, ko je bilo poročilo pisano (torej do 18. febr.), kupljenih za 11 milijonov dolarjev dolarjskih papirjev. Če vzamemo, da je bilo za te obveznice povprečno plačanih 85 dolarjev za 100 nominalnih, dobimo vsoto 9.500.000 dolarjev, ali v dinarjih 530 milijonov. Vidimo, da je polovica zmanjšanja deviznega sklada šla za dolarske obveznice in se ta vsota smatra za ojačanje tuzemske devizne rezerve. Na podlagi teh podatkov je potrebno za letno anuitetno službo za 40 milj. Din manj deviz, kar je gotovo povoljno dejstvo.

Devizni zaklad banke bo znašal na koncu leta 1930. 1479,4 milj. Din (1929 2526,8 milj. Din). Nadalje je bilo na koncu leta 1930. moničnih posojil v cel državi za 1433,7 milj. Din, od tega v podružnici v Ljubljani 88 milj. (76,7), v Mariboru 37 (44,25) milj. Din. Odstotek izkoriščenih kreditov je znašal lani v Ljubljani 51,4 (54,7) milj. Din, v Mariboru pa 24,3 (26,9) milj. Din. Na žiroračunih je bilo v Ljubljani 50,8 milj. Din (33,6), v Mariboru pa 5 (4,6) milj. Din. Državni delež pri dohodu banke se je zmanjšal od 37,3 na 30 milj. Din. Nepremičnine pa so se povečale od 83,9 na 86,5 milijonov Din. Zavod za izdelovanje bankovcev je bilansirani s 44,7 milj. Din v primeri s 41,6 milj. Din leta 1929.

Število uslužbencev banke je naraslo od 536 na 622. Največ uslužbencev je imela centrala 268 (264), nadalje zavod za izdelovanje bankovcev 107 (98), podružnica v Zagrebu 45 (42), podružnica v Ljubljani 23 (22), in v Mariboru 13 (13).

Fond za pomoč zadružništva. Iz poročila o delovanju Agrarne banke posnemamo, da je kraljevska vlada sklenila dati 4 milij. Din, ki predstavljajo dividendo na delnice PAB za preteklo leto, katere so v posesti države in razredne loterije, za ustanovitev posebnega državnega fonda za pomoč zadružništvu pri banki.

Likvidacija krapinske premožgokopne družbe. Na obnem zboru družbe je bilo sklenjeno, da družba likvidira, ker je TPD zopet prevzela svoje terene, ki jih je svojačasno dala družbi v zakup za 90 let. Inventar je deloma razprodan, deloma prenesen v Dobrljin. Pri glavnici 6,24 milj. znaša izguba 6,11 milj. Din.

Odstop g. Lovra Pičmana. G. Lovro Pičman, načelnik Zadruga kleparskih mojstrov in član našelstva Zveze obrtnih zadrug, ki je bil svojčas izvoljen v upravni odbor podružnice Državne obrtne banke, je sedaj to mesto odložil.

Belgrajska Zadruga je bila eden najstarejših denarnih in zavarovalnih zavodov v bivši kraljevini Srbiji. Pri glavnici 40 milij. Din ima Zavod 90,4 (90,2) milij. vlog, upnikov in reeskonta. Čisti dobiček znaša 7,7 (7,0) milij. Din. Bilančna vsota je narasla od 194,3 na 201,2 milij. Din. Dividenda za 1929 je znašala 400 Din (na nom. 4000 Din).

Nar. šumska je eno največjih podjetij lesne stroke na Hrvaškem, zlasti se po fuziji z »Domovinsko proizvodnjo drva« v l. 1929. Bilanca za 30. septembra 1930 izkazuje pri glavnici 14,5 milj. 32,9 (35,6) upnikov. Med aktivni je gozdna posest izkazana s 25,9 (16,9) milj., investicije pa so se zvišale od 11,4 na 12,1 milj., dolžniki pa padli od 20 na 15,4 milj. Čisti dobiček znaša 0,5 (0,58) milj. Din.

Prva seja poslovnega odbora Obrtne banke, podružnice v Ljubljani. V nedeljo 1. t. m. se je vršila prva seja poslovnega odbora Obrtne banke, podružnice v Ljubljani, na kateri je bil izvoljen za predsednika g. Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani, za podpredsednika pa g. Josip Rebek, ključavničarski mojster v Ljubljani. Centralna uprava je na podlagi predlogov, ki jih je stavila skupščina delničarjev iz Slovenije, imenovala poleg zgoraj omenjenih še kot člove uprave gg. Miroslava Urbasa, Karola Vidmarja, Lovra Pičmana, Jakoba Zadravca, Franja Bureša in I. Holebarja. Za ravnatelja podružnice je bil predlagan gosp. Rajko Ogrin, sedanjí ravnatelj podružnice Obrtne banke v Ljutomeru.

Češkoslovenska banka, Zagreb, ki je bila ust. 1921 v Daruvarju, pa je bil 1929 sedež zavoda prenesen v Zagreb, izkazuje v l. 1930 povečanje vlog od 31,1 na 41,7 milj., kakor tudi upnikov od 0,5 na 1,5 milj. Med aktivami so menice dosegle 22,9 (13,5) milj. upniki pa 20,3 (20,8). Čisti dobiček je narasel od 0,4 na 0,77 milj. Din. Na dnevnem redu je tudi vprašanje fuzije s slovaškimi denarnimi zavodi (najbrže gre za Slovensko banko (Slovaško) v Šidu; glavnica 0,5 milj., vloge in upniki z reeskontom 3,3 milj. l. 1929).

Svetovna produkcija petroleja je lani znašala 191,4 milj. ton v primeri s 201,5 milj. Din. V vseh državah je produkcija padla, narasla pa je v Romuniji in na Trinidadu, posebno znatno pa je narasla v Rusiji, in sicer od 13,9 na 18,77 milj. ton, od 6,8 na 9,7% vse svetovne produkcije. S tem je Rusija prišla na drugo mesto, saj je prehitela Venezuelo. V tekočem letu računa na padec produkcije v vseh državah z izjemo Rusije, kjer bo produkcija narasla za 7—8 milj. ton.

Borzo

Dne 4. marca 1931.

Denar

Devizni tečaj so po daljšem trajanju čvrste tendence danes popuščili, razen Curiha in Newyorka, ki sta ostala nespremenjena. Promet je znašal nad 2 in četrt milijona Din, največ ga je bilo v devizah Curih (1,2 milj.) in Newyork. Privatno

seglj znesek, ki je za 7,1% nad l. 1929. Skupni promet na borzah je znašal 1 milijardo 620 milijonov ali 141 milijonov več kakor v 3. četrtletju 1930. Državne finance kažejo v primeri z zadnjim tromesečjem l. 1929. sledečo sliko: Neposredni davki 714 (—203), carine 383 (—22), trošarine 234, takse 304 (+24), monopoli 614 (—33), državna podjetja 679 (—41). Skupno so državni dohodki znašali v prvih 11 mesecih 1930 11.241 milijonov v primeri z 10.621 milijonov v l. 1929.

Število natovorjenih vagonov je znašalo v zadnjem tromesečju 433.000 v primeri 440.000 v tretjem četrtletju 1930. Tonaža v naših pristaniščih pristalih ladij se je zmanjšala od 4,15 na 3,58 milijonov ton. Državna rečna plovba je dosegla 100 milijonov tonskih kilometrov, kar pomeni v primeri s prejšnjim četrtletjem napredek za 25 milijonov tonskih kilometrov.

Skupno je bilo v celem letu 1930 natovorjenih na naših železnicah 1.570.000 vagonov (1.701.000). Promet v naših pristaniščih pa je znašal 15.806.000 (14.970.000) ton. Promet na elektnih borzah je znašal lani 6575 milijonov, leta 1929. 6636 milijonov.

blago je bilo zaključevano v devizi Trst, dočim je ostale zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2282,50 bl., Berlin 1351,50-1354,50 (1353), Bruselj 793,76 bl., Budimpešta 992,61 bl., Curih 1094,40-1097,40 (1095,90), Dunaj 798,50-801,50 (800), London 276,12-276,92 (276,52), Newyork 56,73-56,93 (56,83), Pariz 222,02-224,02 (223,02), Praga 168,27-169,07 (168,67), Trst 297-299 (298).

Zagreb. Amsterdam 2279,50-2285,50, Dunaj 798,50-801,50, Berlin 1351,50-1354,50, Bruselj 793,76 bl., Budimpešta 991,11-994,11, London 276,12-276,92, Milan 297,10-299,10, Newyork kabel 56,84-57,04, Newyork ček 56,73-56,93, Pariz 222,02-224,02, Praga 168,27-169,07, Curih 1094,40-1097,40. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6,8 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2279,50-2285,50, Berlin 1351,50-1354,50, Bruselj 792,26-793,26, Budimpešta 991,11-994,11, Curih 1094,40-1097,40, Dunaj 798,50-801,50, London 276,12-276,92, Newyork 56,73-56,97, Pariz 222,02-224,02, Praga 168,27-169,07, Trst 297-299.

Curih. Belgrad 9.1270, Pariz 20.345, London 25.22625, Newyork 519,40, Bruselj 72,43, Milan 27,21, Madrid 55,50, Amsterdam 208,225, Berlin 123,45, Dunaj 73, Stockholm 139,13, Oslo 188,97, Kopenhagen 138,92, Solija 3.7625, Praga 15,385, Varšava 58,15, Budimpešta 90,575, Atene 6,73, Carigrad 2.4625, Bukarešt 3,09, Helsingfors 13,15.

Vrednostni papirji

Državni papirji so bili danes čvrstejši, slabšaja je bila levojn škoda. larske obveznice Drž. hip. banke. Promet je bil zelo majhen in beležijo zaključke le vojna škoda in pa begluške obveznice. Na tržišču bančnih papirjev je prišlo do zaključkov v delnicah Poljbanke po nespremenjenem tečaju 56. Nadalje je bila zaključena Ljubljanska kreditna banka po čvrstem tečaju 128. Nespremenjeni so ostali tečaj Prastedione (975) in Zemaljske (137). Industrijski papirji ne beležijo danes nikakega prometa. Tečaj so ostali večinoma na večerajši višini. Čvrste so bile večve, ki so notirale 132 do 145.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92,50 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastediona 980 den., Kred. zavod 170-180, Večve 128 den., Stavbna 40 den., Kranj. ind. zaključek 334, Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 87-87,50, agrarji 51,50-52, vojna škoda ar. 417,75-418 (418, 419), kasa 417,50-418,50 (418), 5. 418-418,50, 6. 418-418,50 (418, 418,375), srečke Rdeč. križa 50 bl., 8% Bler. pos. 92-92,50, 7% Bler. pos. 81,50-82,25, 7% pos. Drž. hip. banke 81,50-82,25, 6% begl. obv. 68,50-68,75 (68,50). Bančne delnice: Ravna gora 80 den., Hrvatska 50-60, Katoliška 87-39, Poljo 55-57 (56), Kreditna 125-129, Union 193,50-194,50, Jugo 78,50-80, Lj. kred. 128-129 (128), Obrtna 86 den., Prastediona 975-980 (975), Etno 136 den., Srbska 194-196, Zemaljska 136-138 (137). Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 138-142, Slaveks 147-150, Slavonija 200 den., Našice 935 den., Danica 95-96, Pivara Sar. 195 den., Drava 250-262, Sečuran Osjek 278-290, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 210-225, Brod. vag. 20 bl., Union 57-50-80, Večve 132-145, Isis 41-43, Ragusea 385-390, Oceania 130 den., Trboveljska 329-332, Split cement 310 den.

Belgrad. Narodna banka 8040-8100, 7% inv. pos. 87-87,50, agrarji 51-52, vojna škoda 417,50-418, 3. 418,50, 7. 419, 6% begl. obv. 68,50-69, 7% Bler. pos. 81,875-82,25, 7% pos. Drž. hip. banke 81,75.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80-81,75, Newyork: 8% Bler. pos. 91-92, 7% Bler. pos. 81-82, 7% pos. Drž. hip. banke 79-81,25.

Dunaj. Podon.-savska-jadrn. 87,95, Wiener Bankverein 16,45, Creditanstalt 46,70, Escompteg. 159,24, Ruše 20,25, Mundus 141, Alpine 20,55, Trboveljska 42,50, Rima Murany 63.

Žitni trg

Danes javlja Budimpešta čvrstejšo tendenco, pri nas pa je položaj ostal nespremenjen, ravno tako tudi cene. Kupčija stagnira in se sedaj efekturira večinoma zaključki iz novembra preteklega leta za marec, april in maj. Ti zaključki so bili v glavnem namenjeni za takozvane pasivne kraje Slovenijo, Bosno in Hercegovino ter Dalmacijo.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Koruza bač. sr. gar. 82,50-84, bač. sr. marec, april, maj 90-92,50, ladja Donava, Sava predčas. suha 87-88, maj 92,50-95. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 11 vagonov pšenice, 19 vagonov koruze, 9 vagonov moke. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet miren. Pšenica marec 15,20-15,25, zaklj. 15,25-15,26, maj 15,45-15,58, zaklj. 15,52-15,54, rž marec 11,38-11,49, zaklj. 11,38-11,39, maj 11,56-11,68, zaklj. 11,55-11,56, koruza maj 12,60-12,70, zaklj. 12,60-12,62, julij 13-13,04, zaklj. 12,90-12,95, tranzit maj 9,93-9,99, zaklj. 9,90-9,94.

Živina

Ljubljanski sejem dne 4. marca 1931. Današnji ljubljanski sejem je bil izredno živahen, saj lahko rečemo, da je bil prvi pomladni sejem. Dogon je bil sledeč (v oklepajih število prodanih glav; pripomniti pa je, da so to podatki samo za kupčije do 11 dopoldne, kupčije pa so se razvijale tudi še kasneje): 318 konj in 16 šrebet (40), 137 (44) volov, 77 (20) krav, 26 (10) telet in 364 (134) prašičev. Cene so ostale skoro popolnoma nespremenjene in so bile sledeče: voli l. 8,25, II. 7,50, III. 7, krave debele 5-6, klobasarije 3-4, teleta 10-11 (vse za kg žive teže), konji 300-5000 Din, prašički za rejo 6-8 tednov stari 150-200 Din za komad, pršutarji pa so notirali 9 Din za kg žive teže. Sejem je bil izredno živahen, ker so se že deloma začela spomladanska dela in je bila zlasti živahna kupčija s konji.

Skakalne tekme v Bohinju

Na bohinjski skakalnici, ki je tehnično najbolj dovršena v naši državi, bodo v nedeljo, 8. t. m. zopet skakalne tekme. To pot bo imelo naše športno občinstvo priliko gledati domače skakalce v zelo zanimivi konkurenci. Za propagando skakanja je naše uredništvo prošlo zimo poklonilo lepo prehodno darilo kip »Zmagovalca«. Kip je prehodno darilo, ki preide v trajno lastnino po dveh zaporednih zmagah ali pa treh v presledkih. Bogomir Šramel je že enkrat zmagal.

Vse drugačna je situacija letos. Po gorenjskem skoro ni kraja, kjer ne bi imeli skakalnice. Posledica je že danes veliko število skakalcev. Povsod je pa te dni imel tečaje v skokih Guttormsen. Tako je sedaj več resnih kandidatov za prvo mesto in obenem tudi za naše darilo. Šramel, ki brani darilo, bo imel ostre konkurente v Janši, Jakopiču,

Palmetu. Tudi precej drugih manj znanih skakalcev je tu. Tako, da bo pravzaprav nedeljska tekma revija domačih moči, ki bodo pokazali, koliko je naš skakalni sport napredoval. Brez dvoma bo nedeljska tekma za mednarodnimi tekami največja prireditev v tej sezoni. Po številu tekmovalcev bo pa najbrže celo prekašala mednarodno prireditev. Nastopil bo tudi Guttormsen, ki bo lahko ob tej priliki, ker bo startal izven konkurence, pokazal svoje znanje.

Poskrbljeno bo za polovično vožnjo. Kdor želi razne ugodnosti, naj se zgleda pri g. Kürnerju v trgovini Gorec, Dunajska cesta. Z vlakom, ki odhaja v nedeljo ob 7.30, je ugodna zveza, kajti tekme prične ob pol dveh popoldne. Darilo, kip »Zmagovalca«, je razstavljen v izloženem oknu uprave podruž. »Slovenca« na Miklošičevi cesti.

Izredno zborovanje JNZ

Na zadnji seji je končno nogometna zveza odločila sklicati izredno zborovanje. Ze parkrat smo omenili, da so radi odigranja državnega prvenstva nastale velike težave. Ne eden interesiranih klubov ni sprejel načrt zveze. Vsi so zahtevali lige. V taki situaciji je bilo jasno, da mora zveza nekaj ukreniti. Dolgo so odlašali, končno so pa le uvideli, da je edina rešitev sklicati izredno zborovanje, ki bo rešilo vprašanje igranja za državno prvenstvo. Lige so na zadnjem zborovanju propadle le radi štirih glasov. Gotovo so se klubi dobro pripravili in izkoristili čas od zadnjega zborovanja. Pa tudi manjši klubi, ki so bili prvotno proti ligam, so precej izpremenili svoje stališče. Kajti končno so le večji klubi tisti, ki omogočajo razvoj tudi manjšim. Zlasti pri nas, kjer so se dohodki delili. Izredno zborovanje se bo vršilo 5. aprila v Belgradu. Upajmo, da bodo prodrle lige, kajti le na ta način je mogoč uspešen razvoj tudi slovenskega nogometa.

Glavno zborovanje LHP

V nedeljo 1. t. m. se je vršila v Ljubljani 6. redna glavna skupščina L.H.P.-a, kateri je prisostvovalo pet klubov. Skupščina je potekla v najlepšem redu in složnosti. Poročila funkcionarjev so bila sprejeta soglasno in brez debate. Ravnotako je bil soglasno podeljen absolutni odstopajoči upravi. Pred volitvami nove uprave, se je napravil sklep, da podajo ostavke tudi oni funkcionarji katerim traja funkcija doba še eno leto, tako, da se je volilo celotno upravo. V novi upravni odbor so bili izvoljeni: Predsednik: dr. Ernst Mayer, banski svet. referent, I. podpredsednik: ga. Minka Krstova, II. podpredsednik: ga. dr. Kristina Lutanova, predstojnica šolske poliklinike, Tajnik I: Rupel Milica, priv. uradnica; tajnik II: ga. Svetlčeva. Blagajnik: Kušar Ivan, hranil. uradnik. Tehnični referent: Baltesar Ivan, želez. uradnik. Odborniki: prof. Jelenc Slavica; Jakl Niko, industrijalec, Sevnica ob Savi; gđ. Pakl Hana, prof. ritmič. gimnastike; Sturz Rudolf, železniški uradnik; Lovšin Anton, notarski kand., Murska Sobota; ga. Tratnik Fanč. Revizijski odbor: Ravnatelj Šaplja Danilo; Rabič Viktor, bančni uradnik; dr. Stamel F., zdravnik, Maribor.

Dalje so bile sprejete tudi naslednje resolucije:

1. Zborovanje obsoja dosedanje destruktivno delo zveze, ki je dovedla našo hazeno in naše vrhovne hazenske organizacije v naravnost obupen položaj.

2. Zborovanje potrjuje in odobrava delovanje odstopivše uprave v pogledu ureditve razmer v zvezi.

3. Zborovanje ne priznava sedanje zvezne uprave, ki je bila izvoljena na zadnjem zveznem zborovanju na način, ki nasprotuje najprimitivnejšim pojmom sportne morale. Ravnotako ne priznava na tem zborovanju napravljenih sklepov, ker so v ostrem nasprotju z obstoječimi pravili.

4. Zborovanje protestira proti vsakemu poskusu zveze prenesti LHP-a v Zagreb, ker vidi v tem popoln propad slovenske hazene.

5. Zborovanje odobrava podpiranje medklub-skega odbora v Belgradu v pogledu ustanovitve nove zveze ženskih sportov, ter naroča novi upravi, da dela v tem pravcu dalje.

6. Zborovanje zahteva takojšnjo sklicanje izrednega glavnega zborovanja zveze, na kateri naj se definitivno prekine z neznošnim in nemogočim stanjem v hazenskih organizacijah.

Nova uprava se pooblašča, da izdela v najkrajšem času nove propozicije za odigranje prvenstvenih tekem v letu 1931, in da uvede brez odlašanja tim živahnejšo propagando po podeželskih mestih in trgih v svrhu ustanovitve novih hazenskih družin.

Alpski smučarski tečaji v Triglavskem pogorju. Kot je že bilo objavljeno je za letošnje pomlad nameravanih več alpskih smučarskih tečajev v Triglavskem pogorju, in sicer predvsem na Staničevih koči in na koči pri Sedmerih jezerih. Tečaje bodo vodili najboljši voditelji JZSS. Tečaji so tako organizirani, da je udeležba prav vsakomur omogočena in opozarjamo vse naše smučarje, naj ne zamude te prilike in z lepimi smučarskimi turoami izpopolnijo svoje znanje na deskah tudi z alpskim terenskim smukom. Za prvovrstno in ceneno oskrbo je preskrbljeno. Vse informacije daje in sprejema prijave g. Janez Bitenc, Staničeva koča, pošta Mojsstrana.

Prvi alpski smučarski tečaj se bo vršil na koči pri Sedmerih jezerih od 15. do 22. marca. Celotna oskrba 680.—Din. Snežne razmere zelo ugodne. Prijavitelj se je treba do 10. marca g. Janezu Bitencu, Staničeva koča, pošta Mojsstrana.

SK Korotan. V nedeljo 8. marca se vrši ob 10 dopoldne drugi letni redni zbor. Za vse žlaue obvezno. — Predsednik.

Inozemski sport

Karl Schäfer in Sonja Henie sta očarala gledalce, ko sta v Berlinu nastopila na svetovnem tekmovanju za umetno drsanje. Precej je bilo konkurentov in to dobrih drsalcev, toda vsi so kar izginiti v borbi z nenavadno Norvežanko in talentiranim Dunajčanom. Ni bilo dvoma še pred borbo, kdo bo svetovni prvak. Oni pa, ki so prisostvovali tekmovalni pravilo, da svet ni imel in danes tudi nima boljših drsalcev, kakor so Sonja Henie in Karl Schäfer. Tako sta si oba mojstra tudi za leto 1931 priborila z lahkoto svetovno prvenstvo v umetnem drsanju. V damskem tekmovalstvu je sodelovalo 9 kandidatinj. Drugo in tretje mesto sta zasedli Dunajčanki Hilda Holovsky in Burgerjeva. Moških tekmovalcev je bilo 13. Drugo mesto je pripadlo Američanu Turnerju (337 točk), dočim je Baler (Berlin) zasedel tretje mesto (331 točk). Karl Schäfer pa si je kot prvi priboril 366 točk. V parovni borbi pa so prednjačili Ogri, ki so v zasedbi Rotter-Szolas osvojili prvo mesto.

Hokej turnir v Berlinu je bil zelo obiskan radi sodelovanja odličnih moštev, tako kanadjskega moštva Manitoba, nemškega prvaka Berliner Schlittschuhkluba, češkoslovaškega prvaka Lawn-kluba iz Prage in odličnega nemškega kluba Rissensee. Kanadi so odlično igrali in porazili so z 8 : 1 najprej nemškega prvaka in s 16 : 0 pa Sp. C. Rissensee.

Karl Koželuh, najboljši teniški igralec, ki potuje s Tildenom, ameriškim tenis šampijonom, po Združenih državah, je zadnje čase menda slabo razpoložen. Zaporedoma v 8 turnirjih je bil premagan, kar pa nam ne sme biti povod, da bi smatrali Tildena za boljšega od njega. Turnirji se namreč vrše v pokritih in zakurjenih prostorih, ki očitno Koželuhu ne prija. Kadar se bo Koželuh tega privadil in pozneje na prostem bo pa Tilden moral priznati nadmoč svojega slavnega nasprotnika. Koželuh je zmagoval še nad slavnejšimi od Tildena.

Dosegli so svoj cilj. Vsi vemo, da je Berlin v sportnem oziru morda najnaprednejši, kajti v Evropi se nobeno mesto ne more ponasati s tako dovršenimi športnimi prostori kakor nemška prestolnica. Pa vendar niso Berlinčani imeli še lepe teniske dvorane, kjer bi bilo mogoče tudi pozimi ukvarjati se s šbelim sportom. Po zaslugi treh večjih berlinskih klubov pa so sedaj v Berlinu postavili v Evropi gotovo najlepšo in najmodernejšo teniško dvorano, ki bo sportni Berlin še bolj dvignila. V dvorani je postavljenih 2000 sedežev. Tako bomo sedaj večkrat čitali o mednarodnih zimskih teniških turnirjih, ki se bodo vršili v nemški prestolici.

Radio

Signalne postaje.

Marconijeva družba je pravkar skonstruirala serijo oddajnih postaj z energijo po 250 wattov, namenjenih za Kitajsko. Namestili jih bodo po skladiščih ob rekah, kjer je vedna nevarnost roparskega napada. Posebna naprava dopušča avtomatično odajanje neprekinjenega signala na pomoč.

Nova poljska postaja. Nova poljska postaja z 20 Kw jakosti v Vilnu se bo oglasila marca meseca na valu 312 m.

Novi Radio-Paris.

Uradno javljajo, da bo nova pariška postaja oddajala s 60 Kw. Potemtakem bo to ena najmočnejših francoskih postaj. Vestnik »Societe Francaise Radioelectrique«, družbe konzorcija, ki bo zgradil postajo, sporoča, da bodo zgradbe stale na teritoriju občine Limours, nekako 30 km od Pariza. Val bo 250 in 500 m, anteno pa bodo napeli med dvema stolpoma, visokima 120 m.

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 5. marca: 12.15 Donski kozaki — slagerji iz zvočnih filmov (plošče). — 12.45 Novice iz današnjih dnevnikov. — 13.00 Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Otroška ura (ga. Gabrijelčičeva). — 18.00 Plošče. — 18.30 G. Ulaša: Gimnastična ura. — 19.00 G. prof. Rupel: Sirohovaščina. — 19.30 G. dr. Bohinec: Iz naravoslovja: Morje in jezera. — 20.00 G. Horn: Duševna vzgoja otroka. — 20.30 Prenos iz Belgrada.

Petek, 6. marca: 12.15 Odlomki iz oper — uverture (plošče). — 12.45 Novice iz današnjih dnevnikov, zimskošportne vesti. — 13.00 Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 G. dr. P. Fr. Tominec: Samostani

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Organist

z večletno prakso išče službo. Nastopi 1. maja. Naslov v upravi »Slov.« Maribor.

Učenka

15 let stara, ki je dovršila 4 razrede meščanske šole, želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom. Naslov pove uprava pod št. 2266.

Šofer

trezen in zanesljiv, z 2-letno prakso, išče mesta k osebnemu ali tovrstnemu avtomobilu. — Ivan Petrič, Blatna Brezovica št. 10, Vrhnika.

Oskrbnik

absolvent kmetijske šole z večletno prakso, išče primerne službe. — Franc Hladnik, Blatna Brezovica 9, Vrhnika.

Kuharica

išče službo k boljši rodbini. Opravlja tudi vsa hišna dela. Ponudbe na upravo pod »Kuharica«.

Službo dade

Oskrbnika

poročenega, išče upravo teniški prostorov SK Ilirija. — Reflektanti naj se zglase v soboto 14. marca ob 15 v klubski garderobi pod Cekinovim gradom.

Odda se služba

cerkvenika in organista na lgu. — Obrtniki imajo prednost. Prošnje na župni urad lg.

Trgovski pomočnik

se sprejme v trgovini Ed. Suppanz v Pristavi.

Upokojenca

za malo hišico, sadni in zelenjadni vrt bi potreboval, osebo za obdelavo in oskrbovanje istega, ki ima veselje do cvetk in se razume na to delo. — Pripravno za možkega z ženo. Na razpolago stanovanje z elektriko, nekaj vrta, ter plača po dogovoru. Pismene ponudbe pod »Poleg Ljubljane« št. 2314.

Kolarskega vajenca

srejeje Franc Svete, vas Brest, p. Ig pri Ljubljani.

Prodajalka

izurjeno, rabi za svojo trgovino na deželi zadruge. Ponudbe pod značko »Izurična prodajalka« št. 2332 na upravo.

Vnajem

Gostilno

se odda v najem v zelo prometnem industrijskem kraju Slovenije. Reflektanti, ki razpolagajo s primernim kapitalom in osebo pravico, naj pošljejo ponudbe na upravo pod »Gostilna v najem« št. 2283.

Zaslужek

Na kaj čakate?

Vi ste še vedno nezaposleni! Drugi služijo že več tednov s pomočjo našega novega hišnega obrta. — Pouk je brezplačen. Vam je li težko napisati pismo? Radi pošljemo obširna navodila, ako priložite znamko za odgovor. — Zadruga jugoslov. pletača, Osijek.

Pouk

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dušanska c. 36 (Jugo-avtor. Prva oblast koncesionirana Prospekt zastoj). Pišite ponj!

Stanovanja

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, elegantno, takoj oddam. Naslov v upr. pod št. 2302.

Soba

se odda dvema gospodičnima ali dvema gospodoma. — Naslov v upravi pod št. 2330.

Stanovanje

in druge prednosti na posestvu na Dolenjskem — dobi oženjen penzionist brez otrok proti lahkemu delu. — Naslov v upravi pod št. 2333.

TUDI ZA VAS

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenec« in pregledate tudi njegov glasni del, trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Objave

Osobito za gospodinjse se vrši danes prostovoljna javna dražba ob 9 uri v Kapiteljski ulici 3, dvorišče, levo.

Objava

V četrtek 5. t. m. bo carinarnica ljubljanska vršila ponovno licitacijo devetih cistern vina iz Ventimiglia, in sicer ob 10 dopoldne na železniškem prostoru pred carinskim »A« skladiščem v Ljubljani. Glavni kolodvor. — Pogoji in informacije na licu mesta ali pri ekonomatu carinarnice. K št. 5680/31. Glavna carinarnica, Ljubljana.

Posrestva

Znatne stavbne prihranke

dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Doma-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Glasba

Instrumente

za tamburaški zbor, dobro ohranjene, kupimo. — Ponudbe na upravo pod št. 2315.

Cerkvene orgle

z 9 registri, v dobrem stanju, ugodno naprodaj. Pojasnila daje F. Jenko, St. Vid nad Ljubljano.

Prodamo

Namočena polenovka priznana najboljša — se dobi pri I. Buzzolini, Lingarjeva ulica.

Pubasto perje

čisto čohano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetku L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Osební avto

Chevrolet, 4 cilindrski, vožen 17.000 km, dobro ohranjen, v brezhibnem stanju, ugodno prodaj. Nastran, Radomlje.

Mali avto »Opel«

dvakrat prost, je naprodaj. Poizve se: Ižanska c. 62.

Semenski oves

češki, in vsa druga poljska in vrtna semena nudi Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5

Obrt

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Oves in koruzo

kupite anreacije pri tržih A. VOLK, LJUBLJANA Redilova cesta 24. Velikogrivna s žitom

Vsa krovška dela

izvršuje Franc Javornik, krovce, Koroševa ul. 10, Moste pri Ljubljani.

Poniklanje

in prešanje (štancanje) kovinastih izdelkov po najnižjih cenah. T. Soklič, Maribor, Aleksandrova 43

Od dobrega najboljša je le

GRITZNER-ADLER

Šivalni stroji in kolo

Elegantna izvedba, najboljši materiali

Novosti:

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

IOS. PETELINC - LJUBLJANA

TELEFON INTERURBAN 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Ni duha ne sluha

za kurjimi očesi in debelo kožo, če jo tri dni zaporedoma zjutraj in zvečer natrete z majhno količino CLAVETYL CREME. Cena skatljice 8 Din. Proizvajal in razpošilja stara, 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelacicev trg 20.

V pisarni 16. artilerijskega polka v Ljubljani se bo vršila 11. marca ob 11 dopoldne

ustmena licitacija

za prodajo konjskega gnoja Pogoji se lahko dobijo takoj v pogled. Kavičjo 3000 Din v denarju ali vrednostnih papirjih je položiti 11. marca 1931.

Razpis

Krajevni šolski odbor Šenkov turn p. Vodice razpisuje oddajo raznih del pri prezidavi osnovne šole in sicer: zidarska, tesarska, mizarska, krovška, kleparska, pečarska, plekarska, slikarska, ključavničarska dela in napeljava elektrike.

Ofernti pripomočki so na razpolago vsak dan pri šolskem upravitelstvu v Šenkovem turnu proti odškodnini.

Pravilno opremljene in zapečatenе ponudbe je vložiti do 18. marca 1931 do 11 dopoldne pri šolskem upravitelstvu istotam.

Krajevni šolski odbor Šenkov turn si pridržuje pravico, da odda dela ne glede na najnižjo ponudbo.

Krajevni šolski odbor Šenkov turn,

dne 3. marca 1931.

Inkret Alfonz, tajnik. Zamen Franc, predsednik.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti našega ljubelega soproga, brata in strica, gospoda

Stanka Hauptmana

posestnika in bivš. župana itd.

v Rošpohu, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo. — Posebno se zahvaljujemo preč. g. župniku Francu Božiček za ganljivi cerkveni govor ob priliki pogreba, dalje g. Francu Zebotu za enak govor ob odprtem grobu. Nadalje se zahvaljujemo občinskemu odboru za korporativno udeležbo in krasen venec, ter lovskim tovarišem za govor in venec, kakor tudi vsem, ki so spremili dragega pokojnika na njegovi zadnji poti. Vsem naša iskrena zahvala!

Rošpoh, dne 2. marca 1931.

Zalujoča soproga

in ostali sorodniki.

Roman (s slikami). 24 Din, vez 32 Din — 32 zvezek: Reimichtel, ZAGORSKI ZVONOVI. Slavica, NA SINAJ 30 Din, vez 42 Din — 33 zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez 40 Din. Slavica, CIRKUSKI OTROK 28 Din, vez 40 Din. Slavica, 29 zvezek: Savinšek, Ljudska knjižnica: iz založništva jugoslov. knjižarne v Ljubljani: NA POLJU SLAVE, IZPOD GOLICE, 80 Din, vez 42 Din — 30 zvezek: Stenckiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez 40 Din. Slavica, 31 zvezek: Conan Doyle, IZGUBLjeni SVET (The Lost World).

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

»Kajpak!« je bil uslužni odgovor.

Madden je izpolnil ček in ga položil na pisalno mizo.

»Mislim sem, gospod Madden... je le predlog...« je začel zopet tajnik, »ko se gospodična Evelina vrne, da ostalo zimo prebije v Pasadeni, bi morda hotela dragotino nositi tam. V osmih dneh bomo morda v onih krajih, pa menim...«

»Kdo kupuje bisere?« je zagrmel P. J. Madden togotno. »Vi ali jaz? Nikakor nočem, da bi jih kdo vlačil sem in tja po vsej deželi. Dandanes, ko je vsak drugi človek cigan, se mi zdi to prenevarno.«

»Toda, oče,« je potožila Evelina, »res bi jih rada čimprej nosila...«

»Kaj pa še!« Očetov rdeči obraz je postal škrlatast, vrgel je svojo debelo glavo nazaj, kar je navadno storil, če mu je kdo ugovarjal. »Bisere dobim v New Yorku,« je grmel. »In mir besedi! Za nekaj časa pojdem na jug — tam v Pasadeni imam hišo in v puščavi, šest kilometrov od Eldorada, farmo. Precej časa me ni bilo že tam. Če človek večkrat ne pogleda po oskrbnikih, se ti potepini poleně. Brž, ko bom zopet v New Yorku, vam bom brzojavil, pa mi lahko izročite bisere v moji pisarni, gospod Eden. V tridesetih dneh dobite nakazilo za ostalo kupnino.«

»Dobro!« je odgovoril draguljar. »Če počakate trenotek, dam napraviti potrdilo o sklenjeni kupčiji in o pogojih. Kupčija je kupčija — to razumete pač bolje nego kdorkoli.«

»Gotovo,« je pokimal borzijski magnat pomirjen.

Eden je odšel. Evelina Madden se je dvignila. »Počakaj me spodaj, oče. Rada bi si ogledala zalogo jadov.« Povem vam namreč, gospa Jordan, da ne dobite nikjer lepših jadov kakor v San Francisku.«

»Morda res.« Alica je prišla mlajša za roki. »Kako čudovito lep vrat imate, ljuba gospodična. Malo prej, preden ste prišli, sem dejala, da je Phillimorvim biserom treba mladosti. Upam, da jih boste nosili mnogo srečnih let!«

»Zelo ljubeznivo! Hvala vam!« je deklara hladno zapela in odhitela.

»Počakajte me v avtu, Thorn,« je velel njen oče tajniku. Ko je ostal sam z Aliso Jordan, se je zopet pomračil njegov pogled. »Niste me še nikdar videli, kajne da ne?«

»Žal, ne. Ali morda vendarle?«

»Najbrž ne. Jaz sem pa vas videl. Danes — v naših letih — lahko človek brez skrbi brblja o takih rečeh. Vedite, da mi je veliko zadoščenje, da bom imel te bisere. Danes je izlečena globoka rana, stara rana.«

Strme je zrla vanj. »Ne razumem vas.«

»Pojasnil vam bom. V osemdesetih letih, ko ste prihajali z družino s Hawajskih otokov, ste se nastanili v hotelu Palace. In jaz — jaz sem bil v tem hotelu sobni natak. Večkrat sem vas tam videl — in tudi, ko ste nekdo imeli na sebi znameniti niz. V mojih očeh ste bili najlepše dekle na svetu — oh, zakaj pa ne... saj sva oba... hm...«

»Sedaj sva oba stara,« je tiho dodala.

»Jadi so kamni, ki so jih v kameni dobi obdelovali za orodje in okraske; predvsem: nephrit, jadeit in serpentini.«

»Da, to mislim. Oboževal sem vas, toda jaz... jaz sem bil uslužbenec — in za vas nič. To je žalilo moj ponos. Prisegel sem si, da se povzpnem tako, da se bom mogel poročiti z Vami. Sedaj se lahko oba temu smejava; še celo moji načrti se niso dali vsi uresničiti. Toda danes so vaši biseri moji, — krasili bodo vrat moje hčere. Mogel sem jih kupiti od vas. In sedaj sva bot — tako je hotela usoda.«

»Ste pa čuden človek...«

»Sem, kar sem. In moral sem vam to povedati, ker bi drugače moje zmagoslavje ne bilo popolno.«

Eden se je vrnil. »Prosim, gospod Madden, bi li hoteli biti tako ljubeznivi in tole podpisati? — Lepa hvala!«

»Vi torej dobite od mene brzojavko. Ostane pri New Yorku; nikjer drugje. Mislite na to! Zbogom!« P. J. Madden je ponudil Alisi svojo drvarsko desnico.

Smehljaje se jo je stisnila. »Bodite zdravi! Sedaj ne zrem več mimo vas; vidim vas zares!«

»In kaj vidite?«

»Strašno velikega ničemurnika. Toda simpatičnega.«

»Hvala vam! Tega ne bom pozabil. Zdravstvujte!« Odšel je. Eden se je trudno sesedel v svoj stol.

»Tako, to je končano. Ta orjak človeka kar ohromi. Tako rad bi bil iztisnil večjo vsoto, pa je bilo brezupno. Občutil sem, kakor da mora on vedno zmagati.«

»Da, je pritrđila Alica, »on zmaga vedno.«

»Sicer pa — nisem želel, da bi bili tajniku obesili na nos, kdo bo prinesel bisere. Meni pa seveda lahko poveste.«

»Prinesel ji bo Charlie.«

»Kdo je to?«